

ZA PRVI MAJ CESTITAMO VSEM NAROČNIKOM, SODELAVCEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM DOMA IN V TUJINI IN JIM ZELIMO PRIJETNE PRAZNIKE

Sveže prvomajsko jutro z rdečimi zastavami in rdečim cvetjem v gumbnicah ni samo zgodovina, je predvsem večno snujoča bodočnost človeštva. Narava in človek sta se znašla pred novim, mnogo obetajočim naporom.

Je rdeča zastava res samo simbol puntarjev, nekdanj kmečkih, nato delavsko-kmečkih in zdaj že celih narodov in celin v boju zoper nasilje, zatiranje, rasno zapostavljanje, izkoriščanje v vseh oblikah? Gotovo ni samo to.

Rdeča zastava je delovnim množicam tudi simbol ljubezni, enakopravnosti, bratstva, požrtvovalnosti, socializma, komunizma, sveta, ki šele nastaja in o katerem imamo vsak svoje izkušnje in neskončne vizije o tem, kaj naj bi postal. Vse je odvisno od ljudi, če so preudarni poznavalci prirodnih in družbenih zakonov.

Prvi maj, praznik mednarodne solidarnosti, vsak po svoje občuti. Doseženo nas navdaja s ponosom, nam utrjuje zavest o tem, da je mogoče z združenim delom spreminjati svet in odnose v njem. Delovni človek ni več samo neznan in neizobražena množica, vse bolj postaja osveščena, v skupnost vezana osebnost. Če hočemo po samoupravni poti obvladovati čedalje bolj zahtevne probleme razvijajoče se socialistične družbe v mednarodnem in domačem obsegu, se mora vsak izmed nas zamisliti nad svojim delom in ravnanjem. Politika ni privilegij, je le naša skupna dolžnost.

Pod rdečo zastavo prvomajske misli

Reforma nam je razkrila mnoge slabosti, iz katerih so zrasle različne ideje za njihovo obvladovanje. Nekateri sodijo, da je težavam vzrok samoupravljanje, ki baje vnaša v sodobne, strogo urejene tehnološke postopke prvine neurejenosti in samovolje, a zato so drugi mišljenja, da je samoupravljanje še premalo, da delovni človek še vedno ne odloča ali tudi ne more odločati kot dober gospodar v socialistični družbi. To misel so delavci mnogih kolektivov podprli s tem, da so večji del pri-gospodarjenih sredstev namenili razširjanju in modernizaciji proizvodnje. Kmetje so glede svojega prispevka v proizvodnem sodelovanju prav tako jasno izrazili svoje nazore o tem.

Tudi o tem ni dvoma, da je ob sodobnem razvoju znanosti treba — še posebej socialistični družbi — več in vedno boljših šol, da sodobna medicinska znanost, če naj služi delovnim ljudem, potrebuje več sredstev. Sporno je, ker teh sredstev ni dovolj, a dovolj jih ne bo moglo biti, če bo naša proizvodnja zaostajala za deželami, s katerimi se rado primerja raven šolstva, zdravstva, znanosti, kulture itd. Samo dejstvo, da smo socialistična skupnost, še ne daje dovolj sredstev, zlasti še, ker sebičnosti še nismo izkoreninili.

Zato je 1. maja tudi čas razmišljanja. Vsak izmed nas naj samokritično oceni svoj enoletni prispevek v skupno zakladnico. Čeprav smo veliko naredili, si vsak glede na obseg svoje odgovornosti lahko očita, da marsičesa ni opravil, kot bi bilo treba. Sebičnost ni gradivo samoupravnega socializma, ki zahteva znanje, vzajemno spoznanje družbene strani raznih področij ter visoko in stalno obnavljajočo se raven kulturnih, moralnih in etičnih vrednot človeka. V zrelem kolektivu direktor ne more biti diktator, je le spoštovan dirigent orkestra, ki v podrobnostih pozna in spodbuja tvornost svojih sodelavcev.

Zene imajo glede na položaj v proizvodnji, v družini in družbi še posebej mnogo eksplozivne snovi za razmišljanje. V čem in koliko je samoupravni socializem izpolnil njihova pričakovanja? Ali so storile dovolj, da se npr. uredi varstvo otrok, bolnikov, starejših oseb itd.? Če pričakujejo, da bodo za to našli prostore, sredstva in strokovno usposobljene moči poslanci, odborniki in direktorji raznih podjetij ter ustanov, se seveda predajajo lepim sanjam. Le politično prebujene ter kulturno in moralno-etično osveščene žene bodo kos problemom, ker bodo javnost sproti obveščale o stanju stvari in o možnih rešitvah. Solidarnost in vztrajnost vseh, a zlasti žena pri tem, bo šele ustvarila široko, vsestransko navezanost ljudi določenega področja.

Mladina je bila vselej najprej pripravljena nekaj žrtvovati za blaginjo drugih. Kot sestavni del naprednega mednarodnega gibanja bo v svojih razmišljanjih in akcijah osveževala in oživljala ideale socializma, misli in delo najboljših sinov raznih narodov ter s ponosom nosila ter se borila pod rdečimi prvomajskimi zastavami za še boljši jutrišnji svet miru, vzajemnega spoštovanja in solidarnosti vseh delovnih ljudi.

Naj ne bo nikogar med nami, ki bi 1. maja ne čutil, da nam je drag kot človek z vsem, kar je v njem neponovljivo, enkratno in vtikano v zgodovino človeštva.

Kranj: vsako leto praznik združenih mest

Ob dnevu združenih mest je bila v soboto v Kranju slavnostna seja razširjene komisije za stike s tujimi mesti. Ob tej priliki je predsednik komisije Martin Kočir povedal nekaj glavnih značilnosti svetovne federacije pobratenih mest, katere član je Kranj že od vsega začetka. Povedal je, da si je Kranj vsa leta prizadeval za izpolnjevanje načel te organizacije in v zadnjih letih navezal prijateljske stike z nekaterimi tujimi mesti. Člani komisije so na seji sprejeli predlog, naj bi v Kranju vsako leto zadnjo nedeljo v aprilu praznovali dan združenih mest. O tem predlogu bo na eni izmed prihodnjih sej razpravljala tudi občinska skupščina. Člani komisije so na seji podpisali tudi deklaracijo o svetovnem miru, razen tega pa so vsem mestom, s katerimi Kranj sodeluje, poslali brzojavno čestitko ob dnevu združenih mest.

V soboto pa so deklaracijo o svetovnem miru podpisali tudi občani kranjske občine. Večino deklaracij so občani podpisali doma, nekateri pa so jo v soboto podpisali v stavbi kranjske občinske skupščine. Podpisalo se je okrog tri tisoč občanov kranjske občine. Ob dnevu združenih mest je bila v nedeljo v Predosljah tudi revija pevskih zborov in instrumentalnih skupin.

A. Z.

Večje odškodnine za tehnične izboljšave v jeseniški železarni

Število tehničnih izboljšav zadnja leta nekoliko pada, vendar pa je kvaliteta izboljšav večja. Organi samoupravljanja, sindikalne organizacije, uprava podjetja in še posebno tehnični proizvodni sektor pomagajo izumiteljem. Veliko tehničnih izboljšav je bilo posebno med rekonstrukcijo železarne in med gradnjo novih obratov.

V okviru delavskega sveta železarne deluje že več let posebna komisija, v kateri so poleg neposrednih proizvajalcev tudi strokovnjaki. Komisija mora natanko preučiti vsako izboljšavo, jo oceniti in nagraditi avtorja. Jeseniški izumitelji so v zadnjih letih rešili že vrsto zamotanih tehničnih problemov, za katere je moral jeseniški kolektiv še pred leti plačevati tuje strokovnjake.

Oddelek za ekonomiko železarne že nekaj časa pripravlja nov pravilnik, s katerim se bo prav gotovo število izumiteljev povečalo. Po novem pravilniku bodo namreč odškodnine za tehnične izboljšave večje. Novi pravilnik o ocenjevanju tehničnih izboljšav in spodbudnem nagrajevanju izumiteljev bo po združitvi veljal za vse tri slovenske železarne.

Letos je komisija delavskega sveta za oceno izboljševalnih predlogov v železarni Jesenice že dvakrat ocenjevala tehnične izboljšave. Izumiteljem teh izboljšav so izplačali že 749.000 din odškodnin. Najvišjo odškodnino — 2540 N din je dobil Jože Ulčar, ki je po večletnih preizkušnjah začel izdelovati na elektro pečeh nerjaveča austenitna jekla, ki so cenjeno in iskano blago doma in v tujini. Trem strojnim vzdrževalcem Janezu Petrnclju, Jožetu Pernetu in Rudlju Mikulju iz valjarne Bela so priznali enkratno kolektivno odškodnino 1100 N din za izdelavo posebnega butanskega gorilca, s katerim ogrevaajo in snemajo distančne obročje iz obrabljenih valjev na blooming in steckel valjni progi v novi valjarni Bela.

Vzornemu upravljalcu novih mazutnih črpalk Francu Perku je bila izplačana enkratna odškodnina 1000 N din za tri zelo uspešne predloge, ki povečujejo varnost pri delu in zmanjšujejo vzdrževalne in proizvodne stroške.

Strojna vzdrževalca Srebrnjak Ivan in Miklavčič iz valjarne Bela sta izboljšala škripčevje na desetih lito-strojskih žerjavih. Avtorjema

so izplačali odškodnino v vrednosti 400 N din.

Več tehničnih izboljšav komisija še preučuje in jih bodo po vsej verjetnosti ocenili že po novem pravilniku, ki avtorjem izboljšav priznava večje in spodbudnejše odškodnine. S tem pa se bo verjetno število izboljševalnih predlogov v jeseniški železarni še povečalo.

U. Zupančič

Seminar o urejevanju glasil v delovnih organizacijah

V Podvinu se je zbralo minul teden od 23. do 27. aprila 22 urednikov in dopisnikov dvajsetih glasil delovnih kolektivov na seminarju o organizaciji in urejevanju te vrste tiska. Glasilo delovnega kolektiva je najbolj razširjeno sredstvo za informiranje članov delovne skupnosti pri nas. Skoraj polovici zaposlenih z nepopolno osnovno izobrazbo pa je to sredstvo sploh edino, po katerem dobivajo informacije o našem dogajanju in samoupravljanju.

Praksa je pokazala, da glasila delovnih kolektivov uresničujejo zvečine le del svojih nalog: da obveščajo bralce predvsem o tistem, kar si najbolj želijo vodstveni delavci v delovnih organizacijah. Glasila, ki bi spodbujala in omogočala izmenjavanje mnenj, izkušenj in predlogov članov delovne skupnosti med seboj in ki bi zaposlene hkrati tudi izobraževala, pa žal ni veliko. Uredniki sami se sicer zavedajo, kako pomembno je zagotoviti resnično komuniciranje zaposlenih med seboj z glasilom, vendar jim v praksi to ni vselej danol.

Seminar v Podvinu je udeležencem pokazal, kako organizirati izhajanje glasila kolektiva, kako pravno urediti mesto in vlogo urednika in uredniškega odbora ter dal vsakomur tudi precej napotkov za bodoče delo. Receptov za urejevanje glasila pa ni dal. Pri tem delu je namreč potrebno upoštevati pogoje, ki vladajo v delovni organizaciji. Med temi so zlasti miselnost in izobrazbena raven zaposlenih, osveščenost in usposobljenost vodstvenih delavcev in razvitost demokratičnih samoupravnih odnosov med ljudmi. Večja informiranost članov delovne skupnosti namreč vpliva na demokratizacijo odnosov in večjo učinkovitost samoupravljanja v delovni skupnosti, to dvoje pa vzvratno narekuje še večjo informiranost zaposlenih.

Udeleženci seminarja so v končnem razgovoru tudi predlagali, naj bi predvideno republiško posvetovanje o problemih informiranja v delovnih organizacijah konec maja v Mariboru razrešilo osnovne probleme na tem področju. Ti pa so: kakšno je mesto in vloga glasila, urednika in uredniškega odbora v delovni organizaciji, kako naj glasila postanejo tribune članov delovnih skupnosti in kako pritegniti k sodelovanju vse tiste delavce v Sloveniji, ki skrbijo za informiranje v delovnih organizacijah. V naši republici izhaja namreč okrog 250 glasil delovnih kolektivov v povprečni mesečni nakladi okrog 240.000 izvodov. Za tiskarske in druge stroške se troši vsako leto več kot 270 milijonov starih dinarjev, zato ni vseeno, ali glasila delovnih kolektivov uresničujejo svoje naloge ali ne!

Organizatorji seminarja z Delavske univerze Tomo Brejc v Kranju so obljubili, da bodo za mariborski posvet pripravili posebno analizo o razvitosti in pogojih informiranja v delovnih organizacijah SR Slovenije.

I. R.

.. vedno novo ? ? ? ? ? vedno novo

NOVE VRSTE ZAHODNONEMŠKE

FESTIVALNA DVORANA

BLED

NA RAZSTAVI POHIŠTVA
od 27. aprila do 16. maja

OBLOBE ZA TLA V RAZLIČNIH BARVAH IN DEBELINAH

ODPRTO BO VSAK DAN OD 10. DO
19. URETUDI OB NEDELJAH IN
MED PRVOMAJSKIMI
PRAZNIKIVSEM POSLOVNIM
PARTNERJEM
IN CENJENIM
ODJEMALCEM
ČESTITA DELOVNI
KOLEKTIV ZA 1. MAJ

murha
LESCE

Gorenjski kmet pod mikroskopom politikov, strokovnjakov in kmetov

V radovljiški in jeseniški občini bodo napredni kmetovalci ustanovili preusmeritveno skupnost — Ustanovili bodo sklad za kreditiranje oziroma pospeševanje kmetijstva — Razdrobljenost in razkosanost kmetij, počasen razvoj mehanizacije in usvajanje novih dosežkov znanosti so glavne bolezni gorenjskega kmetijstva

SOCIALNO EKONOMSKA STRUKTURA VASI

Po vojni je bilo v Jugoslaviji 76 odstotkov kmečkega prebivalstva. Nagel razvoj industrije, mehanizacija v kmetijstvu, ustanavljanje velikih kmečkih posestev je vplivalo, da se je število kmečkega prebivalstva znatno zmanjšalo. Danes je v Jugoslaviji le še okrog 46 odstotkov kmečkega prebivalstva. Ta pojav je pri nas značilen zato, ker je potekal nenavadno hitro. Za primerjavo naj navedemo, da so ZDA imele 1820. leta 73 odstotkov kmečkega prebivalstva, leta 1890 pa 43 odstotkov. To pomeni, da je proces od 73 do 43 odstotkov pri njih trajal 70 let. Zdaj imajo v ZDA le še 5,5 odstotka kmečkega prebivalstva.

Francosko gospodarstvo je imelo leta 1846 še 76 odstotkov, leta 1921 pa le še 47 odstotkov kmečkega prebivalstva. Torej je tudi v Franciji ta proces trajal 75 let, v Jugoslaviji pa se je ekonomsko-socialna struktura prebivalstva spremenila v dobrih dvajsetih letih.

V jeseniški in radovljiški občini je bilo 1962. leta 52.468 prebivalcev, od tega 6294 kmečkega prebivalstva (Jesenice 4,1, Radovljica 12,7, Bled 12,4 in Bohinj 29,5 odstotkov). V obeh občinah je skupno 3846 gospodarstev od tega 1210 kmečkih in 2646 mešanih gospodarstev (to je takšnih, kjer je kmet redno zaposlen). Na celotnem območju odpade na eno gospodarstvo 9,5 ha skupne površine zemlje. Značilno za Slovenijo je, da raste število majhnih posestev. V radovljiški in jeseniški občini odpade na enega prebivalca, ki obdeluje kmetijsko zemljo, 1,23 ha oziroma 0,6 ha obdelovalne zemlje. Na enega prebivalca, ki se preživlja samo s kmetijstvom, odpade 1,71 ha obdelovalne zemlje oziroma 3,39 ha kmetijske zemlje.

Kmetije na Gorenjskem so razmeroma majhne. Razvoj gre ravno v nasprotni smeri, kot bi moral iti. Kmečka go-

spodarstva se manjšajo namesto, da bi se večala kot povsod v svetu.

RAZKOSANOST KMETIJ

Razkosanost je za razdrobljenostjo druga bolezen kmetijstva. Skoraj vsaka druga kmetija na Gorenjskem ima svojo površino razbita na več kot deset ločenih delov. Razkosanost je posebno pereča na nekaterih območjih. Najslabša je na območju od Zirovnice do Begunj, Hribovske kmetije so manj razkosane in je ta bolezen značilna le za kmetije v dolini.

POČASEN RAZVOJ MEHANIZACIJE

V času, ko naj bi družba iskala rešitve za čim uspešnejši proces modernizacije zasebnega kmetijstva, smo načelno razpravljali o tem, ali kmet sme kupovati stroje, kaj je drobna mehanizacija itd. Kmet čuti, da se mora modernizirati, zato kupuje nove stroje. S tem pa obremenjuje svoje posestvo z dodatnimi stroški, s katerimi običajno skupno vrednost proizvodnje le malo poveča, zmanjša se le napornost dela. V Sloveniji imajo kmetje 1800 traktorjev. Z enim traktorjem na 200 ha nji se naš zasebni sektor uvršča na dno evropske lestvice.

V Zahodni Nemčiji pride 12 traktorjev na 100 ha orne zemlje. Na območju občin Jesenice in Radovljica je v družbenem sektorju 14 traktorjev, v zasebnem sektorju pa 25 ali 0,6 traktorja na 100 ha orne zemlje.

PODRUZBLJANJE ZEMLJE

Razvoj družbenega kmetijstva je mogoče le na nekaterih predelih radovljiške kotline. Kakšne površine naj bi v bližnji ali daljni prihodnosti zavzel družbeni sektor, ni mogoče točno določiti. To bo odvisno predvsem od hitrosti razvoja celotnega gospodarstva v tej deželi in možnosti zaposlovanja odveč-

ne delovne sile v drugih dejavnostih. Po dosedanjih izkušnjah lahko sklepamo, da več kot polovico kmetijskega prostora ne bo mogoče vključiti v sistem take družbene proizvodnje, kot jo sedaj razvijamo na družbenih posestvih. Vzroki za to so predvsem v reliefnih in talnih značilnostih kmetijskega prostora na Gorenjskem. V Sloveniji je še vedno 9/10 kmetijske zemlje v zasebni lasti. Za vključevanje zasebnih proizvajalcev v proces velike proizvodnje moramo iskati posebne oblike in metode. Pri nas ta proces pogosto zelo poenostavljamo. V bistvu je podružbljanje mogoče samo pri velikih dohodkih in denarno blagovnem poslovanju. Vključevanje kmetijskih pridelovalcev v družbeno delitev dela je mogoče samo na podlagi visokih dohodkov. Pri naravnem gospodarstvu (kjer kmet pridelava vsakega po nekaj, predvsem za lastno uporabo) je to nemogoče. Družbena delovna organizacija bi morala kmetu pokazati pot njegovega nadaljnjega dela, narediti bi mu morala načrt preusmeritve na veliko proizvodnjo, morala bi mu strokovno pomagati, zagotoviti odkup njegovih pridelkov in preskrbeti kratkoročne in dolgoročne kredite za prehod na specializirano proizvodnjo.

KAM NAJ USMERIMO KMETA?

Območje jeseniške in radovljiške občine je po svojih prirodnih razmerah namenjeno za kulturo travinja. Pridelovanje krme se spleča na stalnem, bogatem in cenemem viru surovine. Ta vir lahko zagotovi samo tako gospodarjenje s kmetijskim svetom, ki upošteva dosežke agronomike znanosti in sodobno kmetijsko tehniko.

Zanimiv je račun, kolikšno gospodarsko vrednost bi nam dale te neizkoriščene zmogljivosti. V jeseniški in radovljiški občini je okrog 9000 ha primerne za intenzivno kul-

turo travinja. Sedanji povprečni koristni pridelek znaša okrog 3000 kg sena na 1 ha, kar ustreza 1000 KSE/kg škrobnim enotam. Z gnojenjem bi ta pridelek lahko povečali za 100 odstotkov, s pašno-košno rabo travinja pa za 300%. To pomeni, da bi lahko vsako leto pridelali za 13.500.000 kg škrobnih enot krme, to pa zadostuje za proizvodnjo 2.700.000 kg žive teže živine oziroma enakovrednih količin drugih živalskih proizvodov. Pri sedanjih cenah na zunanjih tržiščih je ta proizvod vreden 1.350.000 dolarjev ali 1.687.500.000 S din. Po predelavi v živilsko tehnoloških postopkih pa se ta vrednost lahko podvoji.

OBRAT POLJCE VCERAJ IN DANES

Pri dosedanjem razvijanju kmetijstva na Gorenjskem je družbeni sektor odigral pomembno vlogo. Dokler je po sestvo kmetijske šole v Poljčah vztrajalo na predvojni smeri gospodarjenja in se ukvarjalo z vsem, s čimer se ukvarja vsak kmet na Gorenjskem, so bile Poljče vzor in dobavitelj reprodukcijskega materiala. Kmetje so v Poljčah kupovali plemenske bike, merjasce, svinje, seme itd. Tja so hodili po strokovne nasvete.

Po prehodu na specializirano proizvodnjo se je 1960. leta položaj znatno spremenil. Posestvo je s prehodom na veliko proizvodnjo zašlo v velike težave. Tehnologija sama in pa precej ozka specializacija se je bistveno razlikovala od prejšnjega načina gospodarjenja. Zasebni kmet ni več hodil v Poljče kot v svoj vzor, ampak je hodil tja gledati, kako se ne sme gospodariti. Vzrok za to je bila predvsem zgrešena tehnologija, prilagojena drugačnim prilikam kot so naše. Pred dvema letoma so se odločili na pašno-košni način rabe tal. Poleg drugih izboljšav je ta prehod povzročil, da so Poljče, kot kmetijski obrat, postale rentabilne in prvi kmetijski obrat pri nas s pašno-košno tehnologijo. To tehnologijo so razširili tudi na obrat Bled, tako da je v to tehnologijo danes vključenih blizu 200 ha površin. Družbeni sektor je to tehnologijo v celoti osvojil in se bo letos vsa živina pasla od maja do oktobra. Letos so si zadali nalogo, da dvignejo mlečnost krav od sedanjih 4000 litrov na 4500. S tem bo postala proizvodnja mleka rentabilna in akumulativna.

KMETIJE IN NOVA TEHNOLOGIJA

Na pobudo GG Bled in KZ Jelovica so lani spomladi izbrali osem kmetij, ki naj bi preusmerile proizvodnjo. Akcijo je materialno podprlo GG Bled ob strokovni pomoči inž. Gvida Fajdiga, ki je tudi izdelal načrte. Gozdno gospodarstvo je plačevalo agronoma, ki je kmetom strokovno pomagal, poleg tega pa

je GG dal kmetom tudi kredite pod zelo ugodnimi pogoji. Kmetje so svoje travnike pognojili z okrog 1000 kg mineralnih gnojil na ha, uredili črednike in že v začetku maja pričeli s pašo. Do jeseni so si vsi postavili silose, da so si olajšali spravo krme. Na bavili so si tudi najpotrebnejšo mehanizacijo za spravo trave. Stalež živine se je začel takoj večati. Zadruga je dala tem kmetom v rejo plemenske telice, ki jih imajo zdaj že okrog 70. S povečanjem staleža živine postajajo hlevi premajhni in so že začeli s preurejanjem starih hlevov.

Lani je bilo delo oteženo, ker je bil to začetek. Težava so bile prevsem v tem, da ni nihče verjel, da so mogoče tako visoki pridelki. Po končani pašni sezoni so napravili pri vseh kmetih obračun pridelanih kg škrobnih enot na ha-pašne površine in ugotovili, da so vsi trikrat povečali vrednost travnika. Zaradi uspeha v prvem letu, je pri KZ Jelovica v Radovljici že 30 novih prijav kmetov, ki se želijo na svojem posestvu lotiti nove metode izkoriščanja travnika. Zato so na nedavnem sestanku občinskih komitejev ZKS Jesenice in Radovljice ter kmetijskih strokovnjakov in kmetov sklenili, da bodo ustanovili preusmeritveno skupnost, v kateri bodo včlanjeni kmetje, ki so se odločili za moderno in znanstveno dokazano metodo intenzivnega izkoriščanja travnika. Član te skupnosti bi imel naslednje ugodnosti: dobil bi brezplačno načrt za preusmeritev, neomejeno bi se lahko brezplačno posluževal strokovne službe, uporabljal bi kredit, ki bi bil namenjen za preusmeritev.

KREDITIRANJE ZASEBNIH KMETOVALCEV

Po vojni kmetje niso imeli možnosti, da bi za razvoj svojega gospodarstva dobili primeren kredit. Delo hranilno kreditnih služb pri kmetijskih zadrugah ureja Pravilnik o hranilno kreditnem poslovanju kmetijskih zadrug iz L. 1949. Po tem pravilniku lahko dobi kmet kredit za ureditev svojega gospodarstva do 300.000 S din. Čeprav se je vrednost dinarja spremenila, je šele sedaj v delu nov zakon v hranilno kreditni službi.

Na posvetovanju v Radovljici so se zavzeli za ustanovitev posebnega sklada za pospeševanje kmetijstva. Kmetijske zadruge Radovljica, Bled in Bohinj naj bi skupno z GG Bled in drugimi podjetji vročili del sredstev banki za posojilo kmetom jeseniške in radovljiške občine. Za začetek preusmeritve naj bi kmet dobil 3.000.000 S din kredita za naslednje investicije: nabava mineralnih gnojil, stroje za spravo krme, silos, povečanje živalske črede, povečanje in ureditev hleva.

Jože Vidic

V Iskri poslovni odbor namesto upravnega odbora? V LTH po prvem trimesečju

Nekaj zanimivih misli in predlogov iz referata Pavla Gantarja na blejskem simpoziju o strokovnih in vodstvenih delavcih v gospodarstvu.

»Menim, da je še vedno vpliv družbe na imenovanje in razrešitev direktorja proti njegovi volji tako s teoretičnega kot praktičnega vidika opravičljiv. Preučiti pa bi bilo treba možnost izreka nezaupnice direktorju, kar še ne bi pomenilo tudi pravne oblike odgovornosti direktorja, to je disciplinske, materialne ali celo kazenske. V zvezi z reelekcijo direktorjev menim, da je 4-letna doba prekratka in razlogi govorijo, da bi se ta doba podaljšala na 6 ali 8 let.«

To je le odlomek iz povzetka referata Pavla Gantarja »Nekateri problemi v zvezi s sedanjim položajem direktorja podjetja in združenega podjetja v teoriji in praksi«, ki ga je prebral prvi dan blejskega simpozija o strokovnih in vodstvenih delavcih v gospodarstvu. V tem referatu je navedel vrsto zanimivih in aktualnih problemov, ki se pojavljajo v zvezi s položajem direktorja, zlasti v zvezi z njegovo funkcijo vodenja podjetja. Razen zgoraj citiranih predlogov je zanimiv npr. še Gantarjev predlog, naj bi direktor podjetja odločal o imenovanju svojih najbližjih sodelavcev. Prav tako Gantar predlaga preučitev možnosti delegatske sestave organov upravljanja, s čimer naj bi se — predvsem iz razloga, če izhajamo iz delovne enote kot osnovne celice upravljanja — ustvarila v podjetju večja homogenost med delovno enoto in podejtem ter narobe. Postavlja se tudi še vprašanje delegiranja določenih pristojnosti, ki so z zakonitimi predpisi dane organom upravljanja, na odbore in komisije organov upravljanja. »V razvoju tržnega gospodarstva«, piše Gantar, »vključevanja v mednarodno delitev dela so včasih potrebne hitre poslovne odločitve, katere pa morajo biti v pristojnosti organov upravljanja. Da bi bilo to možno, pa bi bilo treba upravljanje v podjetju temu primerno prilagoditi in eventualno prenesti določene pristojnosti organov upravljanja na njihove odbore in komisije, ki jih izvolijo organi upravljanja.«

Najbolj zanimiv pa je s stališča pravic in dolžnosti direktorja, s stališča vodenja podjetja Gantarjev predlog, naj bi upravni odbor obstajal le kot fakultativni organ upravljanja podjetja, da torej ne bi bil obvezen vedno in povsod. Gantar se, ko v svojem referatu začne obravnavati relacijo direktor — upravni odbor, vpraša najprej, ali je sploh upravni odbor kot organ upravljanja nujen. Iz določil ustave in temeljnega zakona o podjetjih se vidi, da je med pristojnostmi upravnega odbora

na prvem mestu odločanje o poslovanju podjetju, Gantar pa dokazuje v svojem referatu, da direktor vodi poslovno politiko podjetja. Praksa kaže, da se prav odgovornost za vodenja podjetja po direktorju in njegovih strokovnih službah za strokovne odločitve prenaša na upravni odbor, ki odloča o poslovanju podjetja. Pogosto služi upravni odbor le kot kritje raznih slabih, nestrokovnih prijemov pri vodstvu podjetja, čeprav upravni odbor kot organ upravljanja navadno za to ni kvalificiran. Prav v zvezi z upravnim odborom so se pristojnosti organov upravljanja pogosto mešale, odgovornost zameglevala, za njim so se skrivale razne strokovne službe in celo za strokovne rešitve. Prof. Drago Gorupić zato predlaga v svojem referatu »Tendencije u razvoju radničkoga samoupravljanja u Jugoslaviji«, naj bi bil upravni odbor sicer izvoljen, vendar strokovni in plačani organ. Člani upravnega odbora naj bi bili direktor, eden ali dva njegova pomočnika, ki ju izvoli delavski svet, ter vsi vodje delovnih enot.

Prof. Gorupić predlaga to ureditev za podjetje, Gantar pa meni, da to še bolj velja za združeno podjetje, kot je npr. Iskra. In Gantar potem pove, da so v združenem podjetju Iskra neodvisno od predlogov prof. Gorupića prišli do podobnih stališč in da prav s tem v zvezi pripravljajo v podjetju tudi določene reorganizacije. Potem podrobneje opisuje značilnosti združenega podjetja, v katerem je več organizacij, ki so pravne osebe in ki imajo odrejeno imovinsko in poslovno sposobnost. Organizacije v sestavi združenega podjetja same neposredno obračunavajo obveze proti družbeni skupnosti. Med seboj in z združenim podjetjem so povezane z organi upravljanja, poslovnim sodelovanjem, pravnimi odnosi, skupnim statutom, skupnimi fondi, skupnim planom itd. Po Gantarjevem mnenju lahko tako združeno podjetje uspešno vodi le skupina, ki jo sestavljajo generalni direktor in direktorji vseh organiza-

cij. Zato so v združenem podjetju Iskra v okviru organizacijskih sprememb, ki jih bodo izvedli, predlagali formiranje poslovnega odbora, ki naj ga sestavljajo izključno generalni direktor združenega podjetja in direktorji organizacij. Gantar pri tem poudarja, da se v združenem podjetju prvenstveno in primarna dejavnost opravlja v organizacijah in da se tudi vse posledice — dobre ali slabe — kažejo v organizacijah. Generalni direktor naj bi imel v poslovnem odboru posebne pristojnosti, s čimer se poudarja njegova vloga in odgovornost pri vodstvu podjetja. Gantar trdi, da bo združeno podjetje dobro funkcioniralo le, če bo v vodstvu podjetja ekipa tistih, ki primarno odgovarjajo za vodstvo organizacij, ki sestavljajo združeno podjetje, in generalni direktor. Očita se sicer, da bi s takim predlogom omejili pristojnosti in položaj generalnega direktorja, vendar Pavle Gantar meni, da so očitki neutemeljeni, zlasti če upoštevamo pristojnosti generalnega direktorja, ki bi jih imel v vodstvu podjetja in v odnosu do poslovnega odbora, na primer:

1. Za izvajanje sklepov delavskega sveta združenega podjetja je odgovoren generalni direktor.
2. Poslovni odbor predstavlja proti delavskemu svetu generalni direktor.
3. Generalni direktor lahko zadrži sklep poslovnega odbora, če gre za kršitev zakonitih predpisov ali internih aktov ali če spozna, da je sklep poslovnega odbora v nasprotju s poslovnimi interesi podjetja. Sklep mora takoj predložiti v odločitev delavskemu svetu združenega podjetja.
4. Za izvajanje sklepov poslovnega odbora so odgovorni generalni direktor in člani poslovnega odbora. Za izvajanje teh sklepov pa so člani poslovnega odbora odgovorni generalnemu direktorju.
5. Generalni direktor mora organizirati delo poslovnega odbora tako, da je v vsakem primeru možno ugotoviti osebno, zlasti pa pravno odgovornost člana poslovnega odbora za sprejete obveze oz. dolžnosti.

Zanimiva je določba, naj bi poslovni odbor vedno zasedal polnoštevilno, morebitnega odsotnega člana pa bi nadomeščal njegov pooblaščenec z vsemi pravicami člana. Sklepi naj bi se sprejemali soglasno. Če v poslovnem odboru ne bi bilo možno doseči soglasja, naj bi imel generalni direktor pravico, da zadevo predloži v odločitev delavskemu svetu združenega podjetja oz. pristojnemu odboru delavskega sveta, če bi bil ta odbor za to pooblaščen. Sklepe, ki bi jih sprejel poslovni odbor v okviru konkretizacije poslovne politike združenega podjetja, bi bili obvezni za vse organizacije in druge dele združenega podjetja.

Gantar meni — in za uspešno delo bi bilo normalno — da bi moralo biti delo članov v poslovnem odboru čim bolj enotno. Vendar se s tem v zvezi pojavi problem, ker generalni direktor nima neposrednega vpliva na imenovanje direktorjev organizacij, ki so po svojem položaju člani poslovnega odbora in s katerimi tesno sodeluje. V združenem podjetju Iskra so zato v okviru organizacijskih dopolnitev predlagali, da bi moral v tem primeru predlog razpisne komisije imeti soglasje generalnega direktorja združenega podjetja.

S formiranjem poslovnega odbora v združenem podjetju bi se uknil upravni odbor, ki pa sicer v skladu z zakonitimi predpisi mora obstajati. Prav zato bi zakonodajal morala postaviti formiranje upravnega odbora le kot fakultativno, ne pa obvezno.

Gantar pravi, da je v zvezi s formiranjem poslovnih odborov v podjetjih, zlasti v združenih podjetjih, treba poudariti, da se s tem ne zasleduje neko managersko upravljanje. »Naš družbeno-ekonomski sistem pozna le upravljanje delovnih ljudi in je tudi delovni človek edini nosilec upravljanja. Treba bi bilo le pristojnosti, ki jih ima direktor in drugi v vodstvu podjetja, čim bolj razmejiti in razčleniti s pristojnostmi, ki jih imajo organi upravljanja.« Delo strokovnih služb je v glavnem kreiranje poslovne politike, ciljev gospodarske organizacije, katere so sprejeli organi upravljanja. Delo strokovnih služb je torej konkretizacija in izvajanje poslovne politike. Direktor ima torej s svojimi sodelavci pristojnost vodenja podjetja v okviru začrtane politike organa upravljanja — delavskega sveta.

(at)

Ko gledamo rezultate trimesečnega poslovanja v Loških tovarnah hladilnikov, se ne moremo znebiti vtisa, da lahko pričakujejo izredno lepe uspehe v letošnjem poslovnem letu. Na takšne optimistične napovedi navajata podatka, da so v primerjavi s lanskim trimesečjem povečali proizvodnjo za 22 odstotkov, prodajo pa kar za 31 odstotkov. Kljub vsemu v LTH letos ne morejo pričakovati lagodnega leta, kajti računati morajo z močnim prodorom tujcev na jugoslovanski trg. Poleg tega sta vplivali na tako uspešne posle predvsem dve pogodbi z Vzhodno Nemčijo in Egiptom.

Prav zaradi tega so močno povečali tudi izvoz. Izvozili so več kot lani v celem letu. Razumljivo pa ne morejo pričakovati, da bi tako nadaljevali.

Za podjetje je značilno, da vsa leta poslovanje v prvih mesecih ni uspešno. Glavno delo naredijo v sezoni. V prvem četrtletju vedno več naredijo kot prodajo. Prav v tej razliki med proizvodnjo in prodajo pa je letošnja značilnost njihovega poslovanja.

Decembra so proizvodnjo »zancemarjali« ter jo pospešili v januarju, februarju in marcu. Kljub temu so v prodaji toliko napredovali, da so zabeležili le minimalno razliko. Rezultati te »zancemarjene« proizvodnje so že vidni in — koristni. Se lani so potrebovali zaradi velike proizvodnje mesečno okoli 100 milijonov kreditov, kar letos ni bilo potrebno. S prodajo zalog so ustvarili »zasilno likvidnost«. Na drugi strani se kaže tudi pomanjkljivost takšnega poslovanja, saj jim pri proizvodnji sedaj nekaterih delov celo manjka.

Kljub vsem ugodnim podatkom o prodaji pa številke le varajo. Za 31 odstotkov povečana prodaja ni povsem realen prikaz položaja, saj so prodajo povečali precej na račun različnih posredniških poslov, s katerimi niso najboljše zaslužili. Prav tako se lahko že morda postavlja vprašanje produktivnosti dela. Za doseženo proizvodnjo so potrebovali 9% več delovnih ur kot lani. Število zaposlenih se je močno povečalo. Lani avgusta je bilo zaposlenih 170 delavcev manj kot sedaj.

Če hočemo po teh površnih podatkih oceniti, kakšna so upanja LTH v letošnjem letu, lahko pridemo do sklepa, da bodo najverjetneje boljši kot lani, nikakor pa ne toliko boljši kot to kaže prvo trimesečje. Dobri obeti so toliko realnejši, če pogledamo izvoz na zahodno tržišče, ki po njihovih besedah pomeni zaradi zahtevnosti dokaz kvalitete. Letos so namreč izvozili na zahod 17% več kot lani. To je obenem tudi največji izvoz v prvem četrtletju doslej.

Direktor in njegova vloga na rešetju

Koncert kulturnoumetniških skupin z Gorenjske v Varaždinu

Gorenjska poje in pleše

Sobotni in nedeljski obisk treh kulturnoumetniških zborov radovljiške občine v Varaždinu je izzvenel v pravo manifestacijo prijateljstva in kulturnega sodelovanja. Ze v soboto ob pol dveh popoldne so Varaždinci zelo prisrčno sprejeli goste z Gorenjske na glavnem trgu pred mestno

hišo, posebej z navdušenjem in z burnimi pozdravi pa so sprejeli nastop folklorne skupine iz Gorij, ko se je predstavila z znamenitim gorenjskim plesom z metlo pred množico Varaždinov in Zagrebčanov. Na večernem koncertu, ki so ga priredili komorni moški zbor Stane

Zagar iz Kroke, mladinski mešani zbor iz Podnarta ter gorjanska folklorna skupina pa so Varaždinci z veliko pozornostjo in z zanimanjem prisluhnili slovenskemu narodnemu melosu in so ga sprejeli z velikim poslušom ter z nezadržano sproščenostjo kot to resnično znajo Zagorci. — Obe prireditvi sta bili posvečeni 140-letnici praznovanja varaždinske glasbene šole.

Popoldanski nastop je imel bolj manifestativni značaj, saj so ga priredili na prostem. Nastopile so le folklorne skupine, in sicer skupina Varteksa — Vičko Jurec, RKUD Železničarja Ivo Mikac, folklorna skupina SLOBODE Varaždin ter folklorna skupina varaždinskih srednjih šol Milica Pavlič. Zvrstili so se podravinski, zagorski in panonski ter ciganski plesi, med njimi pa tudi gorenjski ples z metlo in izvedbi folklorne skupine Svobode Gorje. Skupino je predstavil množični njen vodja Božena Repe.

Večerni koncert je bil višek in tudi najpomembnejši del v celotnem dvodnevem sporedu obiska Gorenjcev v Varaždinu. Izzvenel je z geslom GORENJSKA VAM POJE IN PLEŠE. Izbrali so si ga Varaždinci sami. Za prizorišče so določili novo in moderno dvorano doma Železničarjev. Celotni spored sta strokovno pretehtano in zelo skrbno pripravila oba dirigenta profesorja Egi Gašperšič in Matevž Fabjan. Poskrbela sta obenem za ustrezne komentarje in krat-

ke razlage, ki so celotni spored lepo povezovali v programsko celoto. Osrednji, glasbeni del sporeda pa je primerno dopolnjevala in ga popestrila folklorna skupina Gorje s plesi Gorenjske, Vojvodine in Banata. — Zelo prijetno in domače je učinkoval že sam uvod v koncert, ko so se zbori predstavili z značilnimi Oj, Triglav, moj dom, Po jezeru in z nekaj takimi gorenjskimi pesmi. Za tem pa je prvi nastopil kropski zbor, ki je ponovno z vso prepričljivostjo dokazal svoje visoke zboroveke kvalitete: značilno ubranost v glasovih, ki so se zlivali v harmonsko celoto, brezhibno obvladovanje težjih prehodov in prelivov ter tehnično popolnost. Temu pa naj pristojeje sposobnost podživiljanja ter sugestivno izpovednost in lirično uglasenost. To pa so vrednote, ki jih ni mogoče obvladati brez truda in dolgotrajnega ter sistematičnega dela in neoporečnega strokovnega mentorstva. Zbor stopa že v šesto leto obstoja, z vajami redno dvakrat tedensko. Na koncertu je izvajal največ prirejenih domačih in narodnih pesmi. Med njimi pa je doživela največ spontanega odobravanja pesem Vinka Vodopivec Zabe. V zboru sta nastopila kot solista prof. Lovrenc Režek kot tenorist in prof. Matevž Fabjan kot baritonist. Režek je drugače član zbora Galus iz Ljubljane, po rodu pa je Kropar in pogosto nastopa tudi v domačem zboru. Matevž Fabjan pa je to pot prvič nastopil kot solist.

Mladinski mešani zbor iz Podnarta, ki ga vodi prof. Matevž Fabjan je po svojih kvalitetah precej enakovreden kropskemu, obenem pa je edini te vrste v radovlji-

ški občini. Sestavljajo ga člani od 17 do 22 let, ki so večinoma doma iz Podnarta in okolice. Prihodnji mesec bo praznoval tretjo obletnico obstoja. Njegov nastop je glasovno zelo ubran, dinamičen in obvladuje tudi najtežje skladbe zelo pogumno ter z znanjem. Značilnosti njegove interpretacije so uglajena in dokaj blagoljubna dikcija, glasovna skladnost in ubranost prehodov in sposobnost vživljanja in doživeteja petja. Med pevci je nekaj izrednih glasov in odličnih solistov. Izvajalski spored tega zbora je zajemal domače pesmi in pesmi drugih jugoslovanekih narodov.

Programski izbor je bil v celoti tako zasnovan, da je v prerezu pokazal izvajske kvalitete in sposobnosti obeh zborov.

Folklorna skupina je nastopila s svojo običajno rutino in obvladovanjem plesnih elementov. Gledalci so bili navdušeni nad edovito gorenjsko nošo, poskočnostjo ter sproščeno prošnjostjo izvajalec.

Varaždinska publika je drugače zelo kritična in razvajena, saj ima priložnost poslušati zelo kvalitetne izvajske zore in skupine. Bogata pevna tradicija jim je izostrila okus in povečala zahtevnost pri presojanju. Toda v kljub temu smo lahko ugotovili veliko zadovoljstvo gledalcev nad kvaliteto zborov in folklorne skupine z Gorenjske.

Družabno srečanje po koncertu je izzvenelo v pravo prijateljsko tekmo v plesih in v petju med gosti in gostitelji. Med razgovori pa so se odločili, da bodo umetniške skupine Varaždina 15. junija obiskale radovljiško občino. J. B.

Ob glasbeno-baletnem večeru Orkester, solisti in baletke

Razgibanemu glasbenemu življenju v Kranju se je v četrtek, 25. aprila, pridružila še ena glasbena prireditel. Na glasbeno-baletnem večeru, ki ga je pripravila glasbena šola, so sodelovali mladinski godalni orkester, solisti in baletke nižje skupine Plesne in baletne šole iz Kranja. Glede na pestrost programa in dobro izvedbo je bil to najuspešnejši nastop med dosedanjimi tovrstnimi oblikami sodelovanja obeh šol.

Neformalno je bil program razdeljen na tri dele. Uvodoma je 23-članski mladinski godalni orkester pod vodstvom Petra Liparja zaigral Concertino za klavir in orkester slovenskega skladatelja L. M. Škerjanca. To glasbeno delo, napisano leta 1949, je orkester naštudiral že pred leti in ga zdaj ponovno uvrstil v svoj program. Solist je bil Drago Seliskar iz razreda prof. Janje Zupančičeve.

Morda še bolj zanimiv, zlasti za poslušalce, je bil drugi del programa orkestra. V Kranju smo prvič imeli priložnost slišati prvi stavek Mozartovega Concerta za klavir in orkester v d-duru (K. V. 537). Med 25 klavirskimi koncerti W. A. Mozarta (1756—1791) zavzema ta koncert, imenovan tudi Krönungskonzert, vidno mesto, saj še danes sodi v železni repertoar boljših pianistov. Mozart je napisal ta koncert na Dunaju leta 1788, tri leta pred svojo smrtjo, v času, ko je komponiral tri najbolj znane in obenem zadnje simfonije (v es-duru, g-molu in c-duru).

Po razmeroma dolgem uvodu orkestra sledi lahkotna, razgibana klavirska igra, ki ji poprečni poslušalec prav zaradi živahnosti sledi prav do konca. Člani orkestra in solist, 17-letna absolventka kranjske glasbene šole Mira Govekar iz razreda prof. Praust-Bezljajev, so z izvedbo dokazali, da so kos tudi zahtevnejšim skladbam.

Ob tej priložnosti naj še omenim, da je orkester v preteklem letu opravil izredno plodno delo, saj je nastopil devetindesetkrat. Med njegove pomembnejše uspehe sodijo nastopi v francoskih mestih v času bivanja orkestra v pobratenem mestu La Ciotat, kjer je prejel precej laskave ocene. Zelo pohvalno so se izrazili o njem tudi nekateri vidnejši glasbeni strokovnjaki, ko je orkester nastopil na republiški reviji v Ljubljani decembra lani. Kranjska glasbena šola je bila namreč ena izmed redkih slovenskih glasbenih šol, ki se je na tej reviji predstavila z orkestrom. Druge šole bodisi takšnega orkestra sploh nimajo, bodisi le s težavo zberejo ob kakšni priložnosti toliko sposobnih glasbenikov, da lahko nastopijo.

Zal pa je dotok novih članov iz leta v leto manjši. To je nedvomno posledica izredno velikega padca učencev na godalnem odseku. Se pred nekaj leti je bilo vpisanih 60 do 70 gojencev na oddelku za violino, violončelo in kontrabas. Danes pa je vpisanih vsega skupaj 17 violinistov in 8 čelistov. Morda ne bi bilo napak, če bi pri vpisu v večji meri kot doslej zainteresarili otroke za učenje godalnih instrumentov, ker bo drugače v resni nevarnosti nadaljnji obstoj orkestra. Podobno je tudi s pihalnimi instrumenti in trobili, katere potrebujejo različni pihalni in zabavni orkestri. Vpisanih je 10 klarinetistov, dva študirata rog in saksofon, medtem ko drugi instrumenti sploh niso zastopani. Velik pa je bil vpis na oddelku za kitaro (25) in klavirsko harmoniko (75).

Najmočnejše je na glasbeni šoli zastopan klavirski oddelek (70 gojencev), zato je razumljivo, da se je na tem glasbeno-baletnem večeru predstavilo kar pet pianistov. Po obeh orkestralnih točkah, med katerima je Miha Plajbes zapel dve ariji, so nastopili pianisti Anči Potočnik, Tilka Laznik, Silvo Novak, Jana Gogala in absolvent glasbene šole Arne Maučič v glavnem s skladbami iz tuje klavirske literature. Med nastopajočimi pianisti zasluži posebno pohvalo Arne Maučič iz razreda prof. Jožice Avguštin. Ze več kot deset let redno sodeluje na raznih koncertih in drugih prireditvah. Za svoj nastop je Maučič izbral Chopinovo Etudo v a-molu in jo kljub precejšnji tehnični zahtevnosti odlično zaigral.

Razen pianistov so nastopili še kitarist Stojan Lavtar, violinistka Maja Puhar in sopranistka Lenčka Sodnik. Posamezne soliste sta spremljali prof. Kunst-Dolganova in Lia Lipar.

Večer je končala skupina baletk, ki se je publiki predstavila s Cvetličnim plesom v koreografiji Milice Buh.

Stanjko

Risbe, slike in intarzije Edija Severja

Kadar med ljubitelji likovne umetnosti v Skofji Loki steče beseda o razstavah in umetnikih, se pogovor praviloma vedno vrta okrog galerije na loškem gradu in likovnikov, ki so že ali ki trenutno v njej razstavljajo. Spričo precejšnje pozornosti, ki jo je vsakomesečno prireditve zbujajo med kulturno javnostjo širom po naši ožji domovini, je neki drug vzporedni likovni dogodek v Skofji Loki ostal skoraj neopažen. Gre namreč za razstavo prvencev slikarja amaterja Edija Severja v prostorih škofjeloške knjižnice.

Sever se intenzivno bavi s slikanjem od l. 1964 dalje. Kot je sam povedal, ustvarja v lastno zabavo in večino svojega prostega časa porabi za likovno dejavnost.

Razstavil je le del svojih stvaritev. Njegove risbe prikazujejo motive iz Skofje Loke. Tu uporablja litografsko kredo. Isti motiv, upodobljen na več risbah, a na

različne načine, kaže, da se avtor še ni dokončno opredelil za določen stil ampak, da neprestano išče sebi najustreznejši način izražanja.

Zanimive so tudi podobe, slikane na knjigoveško platno, kar je Severjeva posebnost. To so nekakšne kombinacije risb in slik, saj sprva s kredo zarisane ploskve slikar izpolni s tempero. Pri večini teh del je stil realističen, le tu pa tam je že slutiti počasen prehod v impresionizem.

Največ pozornosti pa pri obiskovalcu zbudijo Severjeve intarzije. Prav na tem področju izražanja je škofjeloški samouk pokazal pravo umetniško vrednost. Tehnika izdelave intarzij je nedvomno sila zahtevna, je ena najtežjih oblik likovnega izražanja. Toda Sever je tod resnični mojster in s tovrstnimi deli kvalitetno prekaša svoje risbe in slike. Abstraktni liki in figure imajo globok simbolični pomen in za-

to še posebno likovno vrednost. Ni čudno, da prav za intarzije med obiskovalci razstave vlada največje zanimanje.

Poleg naštetih treh načinov umetniškega izražanja je Sever razstavil še peščico podob, slikanih na les. Po lastnih besedah je z njimi skušal posnemati ikone. Najbrž se je avtor odločil za ta način zaradi prikazanega motiva, sorodnega onim na ikonah — slikovno je namreč upodobil staro zgodbo o Hudičevi brvi v Puštalu, po kateri se je tam ljudem prikazoval vrag, vse dokler niso na njej postavili treh kapelic.

Zdi se, da bi bila umetniška vrednost Severjevih del še večja, če bi se odločil za eno samo tehniko, en sam način izražanja, morda za intarzijo. To bi omogočilo umetniku doobira izpiliti tehniko in vnesti v dela še več globine ter likovne vrednosti.

I. Guzelj

Človek s stotimi obrazi

Polkovnik Nicholson — Alec Guinness

Pred dnevi so tudi v Kranju lahko gledalci videli film *Most na reki Kvaj*, film, ki je bil posnet pred desetimi leti, film, ki ga gledajo številni gledalci še danes z navdušenjem po vsem svetu, film, ki prinaša distributerjem in kinematografom še vedno veliko denarja, kratka z vseh strani uspešno komercialna filmska stvaritev. In v tem komercialnem uspehu filma, poleg tega, da ima film tudi določene umetniške vrednosti kot celota, ki jih ne gre prezreti, je skrit delež vseh igralcev. Prav igralske stvaritve so mimo režiserja bistveno pripomogle k vsemu, kar film doživlja še zdaj, po več kot desetih letih od prve premiere.

Glavni vlogi v filmu sta igrala William Holden in Alec Guinness. Prvega številni že dobro poznajo. Drugi je sicer igral že v prenekatem filmu. Gledalci ga ne poznajo. Preprosto zato, ker se ni pojavil nenadoma, ker ni produkt reklamnih strojev ameriških filmskih menagerjev. V filmske ateljeje je prišel z gledališkega odra in od tod se nenehno vrača med kulisne in zavese v gledališke hiše. Igralec je, ki je zrasel v gledališču, ki je venomer delal in spreminjal svoj obraz iz vloge v vlogo in ki se ni hotel nikoli podrežati filmskim producentom.

Nekdo je nekeje zapisal: »Obraz Aleca Guinnessa ni obraz, ki bi se ga mogli dalj časa spominjati.« Guinness sam pa pravi takole: »Poglejte moja ušesa. Neobičajno so velika in nenavadna. Nekoč sem igral v neki komediji ljubimca in tedaj mi je šminker hotel ušesa nekoliko popraviti. Prelepil jih je z nečim in me takšnega poslal na oder. V ljubezenski sceni pa je lepilo popustilo, najprej na levem in potem še na desnem ušesu. Dame v prvih vrstah so planile v krahot. Odtlej nisem nikoli več igral takšnih vlog in tudi prenehal sem misliti na kariero, kakršno je napravil Marion Brandt.«

Zdaj je Guinness star 54 let. Ko je imel 18 mesecev, so se njegovi starši razšli in poslednjič je videl svojega očeta, ko mu je bilo osem let. S štirinajstimi leti je bil prodajalec v trgovini. Bil je plah fant in prijatelji so ga, kot sam pravi, zasmehovali. Nekega dne pa se je odločil, kar nenadoma, da bo postal igralec. Uspelo mu je, da se je vpisal na Kraljevsko akademijo igralske umetnosti v Londonu.

»Star sem bil osemnajst let. Hodil sem v igralsko šolo. Nekega jutra me je na hodniku ustavil star profesor. Prijel me je za ovratnik sukniča, me nekoliko dvignil in dejal, da lahko opravljam vsak drug poklic, le da igralec ne bom nikoli. Zdaj, po tolikih letih, še vidim starega profesorja in slišim njegov besni glas. Morda je imel celo nekoliko prav, a vendar se mi zdi, da je bilo v tej njegovi trditvi veliko več laži, kot resnice.« Tako se spominja Guinness šolanja na igralski akademiji.

Danes prav gotovo ni nikogar več, ki bi si upal trditi, da polkovnik iz filma *Most na reki Kvaj* ni igralec. Nasprotno, številni so že zapisali, da je igralec, ki bi mu med filmskimi igralci težko našli enakega. Neki kritik je zapisal, da je Alec Guinness, najboljši igralec, kar jih je doslej videl na filmskem platnu. No, temu bi se dalo oporekati in resnica je tudi, da vseh vlog ne more igrati, da ima svoj igralski razpon omejen tako kot sleherni igralec pa naj igra v gledališču ali filmu.

Italijanski novinar, ki se je pogovarjal z Guinnessom, je bil presenečen nad nenavadno mirnostjo tega človeka. Vprašal ga je, če je že kdaj izgubil to značilno razsodnost in umirjenost.

»Teško se bom spomnil... No, da, spominjam se, da je bilo to samo enkrat. Saj vam je prav, da govorim o času, ko sem bil vojak? Torej bilo je leta 1943. Poletjel! Bil sem med tistimi mornarji, ki so

se izkrcavali na Siciliji. Zaradi taktične napake, ali pa morda zato, ker moj komandant ni imel pravilno naravnane ure, smo se izkrcali petintrideset minut pred napovedanim začetkom napada. Še lahko predstavljate, da sem bil povsem sam petintrideset minut, torej 2100 sekund, edini angleški vojak proti silam Osi na tej fronti. Kilometer od mene so bile trdnjave — italijanski in nemški vojaki. Srečo sem imel! Sovražnika so pričakovali z nasprotno strani.«

Alec Guinness je človek srednje rasti, z jasnimi čelom in s pegami na obrazu. Primer anti-zvezde je. Nikoli se ni udeleževal dirk, nikoli ni imel športnega avtomobila. Obleči se staromodno, največkrat v sive obleke, ki so stare najmanj deset let. Rad je na cesti enak drugim, in vesel je, če je lahko eden izmed tistih ljudi, ki gredo skozi podzemno železnico, ne da bi to sploh kdo opazil.

Zdaj Alec Guinness sprejme le redkokatero ponudbo filmskih producentov. Še vedno največ igra v gledališču. Poleg tega predava tudi na igralski akademiji in pomaga z nasveti mladim igralcem. Misel, ki jo je izrekel o igralskem poklicu, je bila naslovljena predvsem tistim mladim, ki so si izbrali ta poklic za svoj življenjski cilj.

»Igralski poklic ima veliko opraviti s fantazijo; s pravljičnim in neresničnim. Za vsakega igralca pa ni važno ne eno ne drugo. Najvažnejše je, če se lahko ob koncu življenja ozre in reče: Bil sem človek, kot je treba!

Takšna naj bi bila skica igralca Aleca Guinnessa. Povsem preprosta je in običajna, kot je preprost in običajen on sam.

Naslednji film, ki ga bomo lahko videli pri nas in v katerem bo Guinness igral eno izmed glavnih vlog, bo film režiserja Michaela Andersona Quillerjevo izročilo. Film je že kupila ljubljanska Vesna, tako da ga bomo po vsej verjetnosti videli že letos jeseni.

— 8

Alec Guinness kot polkovnik Nicholson v filmu *Most na reki Kvaj*

Šport — turizem

Priznave za letošnji festival šport-turizem v Kranju in o katerem smo že in bomo prav gotovo še tudi precej poročali, so v polnem teku. Upravni odbor in komisije tega festivala pripravljajo vse, kar je za takšen festival, ki bo tokrat predstavil gledalcem izredno velik izbor domačih in

tujih športnih ter turističnih filmov, potrebno. Izvedli smo, da bo slavnostno otvoritev festivala to pot prenašala tudi ljubljanska televizija. Ta bo posredovala posneti material tudi evroviziji in interviziji.

Dokončno je že tudi določena selekcijska komisija, ki bo med vsemi prijavljenimi filmi izbrala konkurenčni izbor. V žiriji so: Stanka Godnič — filmski kritik, France Kosmač — režiser, prof. Stanko Šimenc, prof. Drago Ulaga, Ivo Danec in urednik ljubljanske televizije Marjan Maher.

Po vsej verjetnosti bodo v času festivala pripravili razstavo turističnih lepikov. Vodstvo razstave naj bi prevzel Gorenjski sejem. Upravni odbor pa je za letošnji festival tudi sklenil, da bo dvorana kina center za to priložnost še posebej pripravljena, prav tako pa bodo v čakalnici pred dvorano razstavljale svoje proizvode različne delovne organizacije.

Gotovo bodo marsikoga zanimali honorarji, ki jih dobe naši filmski igralci za svoje delo pri filmu.

Najbolje plačani igralec v zadnjem času pri nas je Bekim Fehmiu-Bora iz Petrovičevih Zbiralcev perja. Pred kratkim je za vlogo v filmu *Jovana Živanovića Vzrok smrti neznan*, dobil ta igralec 5 milijonov starih dinarjev. Ljubiša Samardžić je dobil po končanem snemanju Djordjevičevega najnovejšega filma tri milijone in pol. Mija Aleksić je podpisal pogodbo za film *Puste sanje Soje Jovanović* in prejel honorar štiri milijone starih dinarjev. Bata Živojinović, izredno iskani igralec, pa je pred dvema letoma dobil za svoj delež v Bulajčevem filmu *Pogled v zenico sonca* dva milijona starih dinarjev.

Seveda pa se precejšen del teh honorarjev izteče tudi v davčne blagajne. Če primerjamo te honorarje, s honorarji tujih igralcev je primerjava skoraj nemogoča in tudi pri nas bi se našel še marsikak boljše plačan poklic. Kruh filmskega igralca pa se zdaleč ni oshak.

Uspeh v Oberhausnu

Na mednarodnem festivalu kratkega filma v Oberhausnu je letos sodelovalo kar 33 držav s svojimi programi kratkih filmov. Kako velik je ta festival, po obsegu prijavljenih filmov, priča že samo podatek, da je bilo prijavljenih kar 1150 filmov. V uradni program pa je žirija izbrala le 110 filmov.

Nekako običaj je že, da naši filmski delavci v zadnjih letih ne prihajajo s tega festivala praznih rok. Tudi to pot so prinesli domov precej nagrad.

Celoten izbor naših filmov je bil nagrajen kot najboljši izbor na vsem festivalu. No, najboljši filmi so bili nagrajeni še posebej. Želimir Žilnik, avtor, ki se je pred kratkim uveljavil z nekaterimi odličnimi kratkimi filmi, je prejel nagrado za svoj dokumentarni film. Prav tako je prejel eno izmed treh glavnih nagrad za animirani film režiser Zlatko Bourek za svoj najnovejši film *Kapetan Marko Arebanas*.

Vsekakor ponoven uspeh našega kratkega filma, ki smo ga vsi lahko samo veselili.

Skupščina občine KRANJ

in družbenopolitične organizacije:

OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZK
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI KOMITE MLADINE
ZDRUŽENJE ZB NOV IN
ZDRUŽENJE ZVVI in ZROP

ČESTITAJO

VSEM DELOVNIM LJUDEM OB
PRAZNIKU DELA IN JIM ŽELIJO
NADALJNIH USPEHOV PRI
GRADNJI SOCIALIZMA

KRANJSKE
OPEKARNE
KRANJ

se pridružujejo čestitkam
za delavski praznik
1. MAJ
ter še v bodoče priporočajo
svoje kakovostne opečne iz-
delke po konkurenčnih ce-
nah in z ugodnimi pogoji

SPLOŠNO
GRADBENO
PODJETJE

Projekt
KRANJ čestita

vsem delovnim ljudem
in poslovnim
prijateljem

za praznik
dela

in se še vnaprej pripo-
roča za sodelovanje

CESTNO PODJETJE KRANJ

čestita

vsem občanom za delavski praznik

in jim želi čimveč delovnih uspehov

Franc Stare iz Luž pri Cerkljah nam je pokazal del svoje zbirke. — Foto: F. Perdan

Na obisku pri zbiralcu

Čeprav je tempo življenja vse hitrejši, pa je vedno več ljudi, ki veliko svojega prostega časa in tudi denarja žrtvujejo za zbiranje različnih predmetov.

Se pred nedavnim je bilo najbolj razširjeno zbiranje namak in starega denarja. Danes pa se je izredno razširilo tudi zbiranje značk, nalepk oziroma škatlic od različnih predmetov, panjskih končnic, stekleniček z alkoholnimi pijačami...

Zbiranje je posebno razširjeno med mladino, vendar pa mnogi kaj kmalu izgubijo veselje do tega. Nekateri pa le vztrajajo in v dolgih letih nastanejo velike in dragocene zbirke, ki pa so žal znane le maloštevilnim ljudem.

Kot drugod po svetu tudi v Jugoslaviji že organizirajo klube zbiralcev (npr. v Somboru in Vukovaru), organizirajo sejme in odpirajo posebne trgovine. Žal pa v Sloveniji še ni kluba, ki bi povezoval zbiralce. Organizirani so le filatelisti in numizmatiki.

Eden najbolj znanih in vsestranskih zbiralcev na Gorenjskem je prav gotovo Franc Stare iz Luž pri Cerkljah. Ko smo ga obiskali, nam je z veseljem pokazal svojo zbirko.

Najobširnejša je njegova zbirka značk, saj jih ima prek šest tisoč. Najstarejša je značka pevskega društva narodne čitalnice Kranj iz leta 1863.

je bilo treba ostanke preparirati, sem vse skupaj podaril kranjskemu muzeju.

Posebno zanimivost v njegovi zbirki predstavljajo dobro ohranjeni zobje in vrtenice hrbtenice jamskega medveda, ki jih je našel v neki jami na Mokrici. V Dolžanovi soteski, na Polšici in v dolini sedmerih triglavskih jezer pa je našel fosile številnih polžev in koral.

Najbogatejša najdišča pa so okoliške njive, na katerih je s plugom izoral številne kamene puščice iz kamene dobe, antični ključ in precej antičnih gumbov, okrašenih z lepimi ornamentami. Prek teh polj je namreč potekala trasa stare rimske ceste.

Na vprašanje, kako je vse to zbral, nam je odgovoril: »Veliko predmetov sem dobil z dopisovanjem in zamenjavo, nekaj sem kupil, nekaj so mi podarili sosede in znanci in prinesli otroci, žrtvoval pa sem tudi veliko prostega časa, saj sem prehodil celo Gorenjsko in še precej drugih krajev.

Pred nami se zvrstijo še razna odlikovanja, stare svetinjice, pipe, pas iz oficirskega taborišča v okolici Hamburga, na katerem so gumbi z uniform vojaških ujetnikov skoraj vseh evropskih narodnosti iz II. svetovne vojne in še in še. Če bi imeli še toliko časa na voljo, bi si vse težko natanko ogledali.

Res lepa in dragocena zbirka, katere vrednost se ne da oceniti in ki je nastajala dolgih trideset let.

V. B.

Proga z devetdesetletno zgodovino

Nedavno je mednarodna banka za obnovo in razvoj odobrila za gradnjo železniške proge Beograd-Bar posojilo v višini 50 milijonov dolarjev. S tem posojilom bo proga, o kateri se je govorilo in pisalo že desetletja, zgrajena v naslednjih štirih letih.

Železniška proga Beograd-Bar bo dolga 476 kilometrov. Del proge od Beograda do Vreoca in od Titograda do Bara je že zgrajen, vsega skupaj 100 kilometrov. Trasa proge je začrtana po precej valovitem terenu, saj bo predor povprečno vsakih pet kilometrov. Najtežji del proge, ki bo elektrificirana bo od Kolašina do Titograda, kjer bodo morali graditelji proge premagati strme planinske predele.

Zadnji dve leti so strokovnjaki mednarodne banke za obnovo in razvoj na terenu samem preverjali vsako podrobnost in pa podatke o ekonomičnosti proge. Proučevali so rudna bogastva vzdolž proge, možnosti za razvoj poljedelstva in turizma ter ocenjevali gozdna bogastva področij ob progah.

Ideja o progah Beograd-Bar se je porodila že v osemdesetih letih preteklega stoletja.

S snemanja največjega jugoslovanskega filma

Bulajićeva ofenziva

Prebivalci gornjega toka Neretve in v dolini Rame so to zimo spet doživljali vojno. Že od začetka novembra lani se namreč filmska ekipa, v kateri je okoli 3000 ljudi, zadržuje na območju Bugojna, Gornjega Vakufa, Makljena in Prozora vse do Jablanice. Med hrabi odmeva treskanje granat, hrume tanki in kamioni. Režiser Veljko Bulajić je komandant vse te vojske igralcev in statistov. Film o bitki za ranjence, o eni izmed najhumannejših bitk v zgodovini vojskovanja, se bliža koncu.

»Prebivalci teh krajev so zelo gostoljubni in nam veliko pomagajo. Ne jeze se, če jim napravimo tudi kaj škode.« Tako meni o teh ljudeh Bulajić. Pravi, da ima težave le s statisti, ker nihče noče igrati ustaše, Italijane, Nemce in četnike.

Vzdušje v Prozoru je prav filmsko. Strehe hiš so razdejane, v zidovih zevajo luknje, ulice so zatrpali kamioni in tanki. Povsod so kupi ruševin. Z oken vihrajo partizanske zastave in pisani bosanski tepisi. Na majhnem trgu se je zbrala množica ljudi, med njimi partizani. Po sredi se vije kozarčko kolo. Vodi ga simpatična partizanska bolničarka — Milena Dapčević. Poleg nje pleše z daljnogledom na prsih, z revolverjem za pa-

som, partizanski oficir — znani sovjet, igralec Sergej Bondarčuk. »Hitreje, hitreje...« energično maha z rokami režiser.

V filmu igra skoro vsa svetovna filmska elita. Igralci kot so Sergej Bondarčuk, Orson Welles, Yves Montand bodo v tem filmu pokazali, kaj zmorejo skupaj z jugoslovanskimi igralci.

Snemanje Bitke na Neretvi se je že nekoliko zakasnilo. Prej je bilo mišljeno, da bo film končan do junija, vse pa kaže, da ga bodo snemali tja do konca novembra tega leta. Tako bo tudi premiera filma, ki bo trajal okoli tri ure in pol, namesto na dan republike, šele v februarju leta 1969. Bulajić pravi, da mu je zima zmedla račune. V tej krajih, kjer snemajo, zima navadno traja do marca, pa še aprila je menda v teh planinskih krajih sneg. Letos pa snega ni bilo dovolj niti februarja. Zato bo treba nekatere prizore bitk na Makljenu in napad na Prozor posneti šele pozimi naslednje leto.

Film Bitka na Neretvi bo stal okoli dve milijardi starih dinarjev. Razširile so se celo govorice, da tako drag film ne bo vrnil denarja. Bulajić pa meni, da je tak strah neutemeljen. Najboljša reklama za Bitko na Neretvi je prejšnji Bulajićev film Kozara. Ta film je gledalo okoli 260 milijonov gledalcev širom po svetu. Prikazovali so ga v kinematografih vseh dežel, razen v Zvezni republiki Nemčiji, Albaniji in Kitajski.

Govori se tudi o snemanju drugega velikega filma iz naše borbe. To bi bil film o Sutjeski. Bulajić pravi, da je odklonil sodelovanje pri snemanju filma o Sutjeski: »Štiri leta se ukvarjam z Neretvo. Vse kaže, da ji bom moral posvetiti še eno leto. To pa je preveč. Zmanjkalo bi mi moči za Sutjesko.«

(Po Tanjugu)

Očiščene
in zmrznjene
morske ribe

v prodajalnah

Žvita

Kranj

Tako ima proga Beograd-Bar za seboj že precejšen kos zgodovine. Zdaj vse tako kaže, da bo končno dograjena leta 1972, ko bo po njej stekel prvi električni vlak.

(Po Tanjugu)

ŽELEZARNA JESENICE

VSEM DELOVNIM LJUDEM
SIROM PO DOMOVINI
ČESTITAMO ZA PRAZNIK DELA
1. MAJ IN ŽELIMO VELIKO
DELOVNIH USPEHOV

KOLEKTIV
ŽELEZARNE
JESENICE

Splošno gradbeno podjetje

SAVA Jesenice

opravlja visoke, nizke, industrijske, športne in turistične gradnje. Interesenti za vse vrste gradenj se lahko informirajo pri podjetju, ki jim kvalitetno in po zmernih cenah zagotavlja uresničitev gradnje od idejnega projekta pa do konca gradnje.

Obenem vsem delovnim ljudem
ČESTITA ZA PRAZNIK DELA.

Obrtno podjetje Komunalni servis Jesenice

S POSLOVALNICAMI:

Bled,
Bohinjska Bistrica,
Kranj,
Radovljica,
Tržič,
Kranjska gora
in Zirovnica

Vsem delovnim ljudem

ČESTITA
ZA 1. MAJ

in priporoča svoje storitve: kemično čiščenje oblek, pranje perila in frizerske storitve na Jesenicah in v Kranjski gori

KOLEKTIV MESARSKEGA PODJETJA JESENICE

vsem delovnim ljudem

ČESTITA
ZA PRAZNIK
DELA

in jim priporoča nakup vseh vrst svežega mesa in submesnatih izdelkov v svojih poslovalnicah.

ČESTITA ZA PRAZNIK DELA

vsem delovnim ljudem in se priporoča za obisk v vseh poslovalnicah

v Radovljici in na Bledu ter vam nudi: cement, betonsko železo, apno, heraklit, obložene in terazzo ploščice, parket, vrata, vodovodni material, kompletno opremo za kopalnice, opremo za kuhinje, vse vrste železa in pločevine ter cevi, iverice, pohištvo, okovje, vijake, žične izdelke, različna orodja, električne aparate in elektroinstalacijski material, pisarniške in računske stroje, steklo, porcelan, posodo, kolesa, mopede in nadomestne dele za motorna vozila.

CENE UGODNE.

TRGOVSKO
PODJETJE
ŽELEZNINA
RADOVLJICA

Stanovanjsko podjetje Radovljica

ČESTITA
K PRAZNIKU DELA

vsem stanovalcem, hišnim svetom in poslovnim partnerjem ter drugim sodelavcem in še nadalje priporoča svoje storitve, kot so vzdrževanje hiš, novogradnja in nadzor nad družbeno in privatno gradnjo

KOMUNALNO PODJETJE TRZIC

DEJAVNOSTI:

gradbene, zidarstvo, steklarstvo, soboslikarstvo

KOMUNALNE:

vodovod, vrtnarija, cvetličarna, tužnica, pogrebna služba

vzdrževanje cest in javne razsvetljave; snaga.

Prodaja gradbenega materiala na drobno.

Vsem delovnim ljudem kolektiv podjetja čestita za praznik dela in se priporoča.

KOLEKTIV
TOVARNE
ALMIRA
RADOVLJICA

VSEM DELOVNIM
LJUDEM ČESTITA
ZA PRAZNIK DELA
IN JIM ŽELI
SE NADALJE VELIKO
DELOVNIH
USPEHOV

Priporočamo vam, da si ogledate veliko izbiro gornjih pletenin v naši trgovini v Radovljici. Prodajamo po tovarniških cenah. Se priporočamo.

Vietnam

Svet, v katerem živimo. Kakšen je pravzaprav ta naš svet? Ali je res naša zemeljska krogla iz dneva v dan prizorišče spopadov med državami, spopadov med različnimi interesi, podoba vojn in prelivanja krvi? Zal je ta podoba resnična in žal morajo kronisti pisati, da človeštvo na zemlji kljub visoki civiliziranosti in kljub visoki stopnji duhovnih vrednot ne more živeti v miru. Zal je tako, da si človeštvo na današnji stopnji razvoja noče ali pa ne more privoščiti vsaj kratkega obdobja miru v katerem kolj koncu naše zemeljske površine. Vietnam, Bližnji vzhod, demonstracije v Nemčiji, Češkoslovaški, Poljski, državni udari; puči, vse to nam kaže svet, ki v njem živimo. Kažejo nam svet in življenje »visoke« civilizacije — svet osvajanja veselja in nemirov ter vrenja na zemlji — svet 20. stoletja.

**KOLIKO ČASA SE
»UMAZANA VOJNA«
V VIETNAMU**

»Johnson se je pripravil pogajati«, »Odločitev v rokah Hanoia« — takšni in podobni naslovi so preplavili naslovne strani velikih svetovnih dnevnikov, ko je ameriški predsednik Johnson izjavil, da se je pripravil pogajati o koncu vojne v Jugovzhodni Aziji. Vse miroljubno človeštvo se je oddahnilo ob takšnih ohrabrujočih novicah, in to olajšanje je bilo prav gotovo upravičeno, kajti današnje človeštvo si ne želi nove svetovne vojne, želi živeti v miru, medsebojnem razumevanju, v vsesplošnem blagostanju. Kljub dobrim vestem in namenom, bombe v Vietnamu še dalje padajo, s svojo rušilno močjo ubijajo nemočno civilno prebivalstvo, rušijo šole, bolnišnice. Glavne ulice v Hanoiu so razrite, spominjajo na svežo preorano njivo, v kraterjih, ki so jih izkopal ameriške bombe, žde vojaki in z budnimi očmi motre hanojsko nebo, kajti dnevi, da Američani ne bombardirajo njihvega mesta, so

Bližnji vzhod

Evropa

Črnski geti

Svet, v katerem živimo

zanje praznik. Vsi leže v strelskih jarkih in čakajo, kdaj bodo v zarezeh mušic svojih pušk ujeli sovražnika. Leže in čakajo na začetek pogajanj in na konec te vsakodnevne človeške morije. Ali sploh vsi vedo, zakaj so jih Američani napadli? Najbrž ne, vendar pa vedo, da so bili napadeni in da se morajo za svojo svobodo boriti, pa čeprav za ceno svojega življenja. Vojaki napadajo, žrtve med civilnim prebivalstvom in otroki se množe, oči vsega sveta pa so uprte v Washington in Hanoi. V teh dveh mestih bo padla odločitev o nadaljevanju ali koncu vietnamske vojne. Vendar pogajanja se še niso začela, kdaj bodo predstavniki obeh sovražnih strani sedli za konferenčno mizo, ne ve nihče. Vendar upanje je in v tem upanju je treba vztrajati, vprašanje je le, koliko časa.

**BLIŽNJEVZHODNI
SOD SMODNIKA**

Čeprav je od izraelske agresije na arabske države minilo že precej časa in je prišlo do prekinitve vojaških operacij, pa današnji položaj na vročem Bližnjem vzhodu spominja na tlečo žerjavico. Se več, na sod smodnika, ki grozi, da bo spet eksplodiral. Mirovne perspektive na tem delu sveta so bolj trhle kot pa ohrabrujoče. Svetovna organizacija je sicer storila nekatere ukrepe za zagotovitev miru v tem delu sveta, lahko ji sicer očitamo premajhno učinkovitost, vendar napetost še nadalje traja. Izrael izhaja iz pozicij sile, iz rezultatov svoje zadnje agresije in nikakor ne kaže nobenih znamenj, da se misli umakniti z zasedenih arabskih ozemelj. Arabske države ne vedo, kako bi se izbile skupnega sovražnika, ali s ponovno vojno ali s političnim prepričevanjem. Vendar obe varianti danes nista kaj preveč oprijemljivi, na eni strani omahova-

nje Izraela, da se umakne, na drugi razlike med samimi Arabci. Kje je izhod? OZN s svojim posebnim odposlanecem za Bližnji vzhod Gunnarjem Jarringom si najbrž ne more obetati kaj preveč rezultatov, saj so donedavni rezultati Jarringove misije skorajda enaki ničli oziroma jih lahko iščemo tam, kjer je Jarring začel. Najbrž ni težko sklepati, da pomeni nasprotovanje Izraela resoluciji OZN v nekih besedah odnosi neke politike do vprašanj svetovnega miru. Zato tudi ne bo čudno, če bo čez nekaj časa svetovna javnost z žalostjo ugotovila, da so Jarringovo poslanstvo dobre volje »miniral« v Tel Avivu. Kje so torej perspektive? Na to vprašanje je prav gotovo dati odgovor, vendar je najboljšo orožje miru tudi na Bližnjem vzhodu napredni svet in njegova borba, čeprav se postavlja vprašanje načina in oblike te borbe.

**POHOD DEMOKRACIJE
V EVROPO**

V zadnjem času so nekateri dogodki v Evropi kar zamaglili ostala aktualna svetovna vprašanja. Npr. demonstracije v Zvezni republiki Nemčiji, kjer so glavni nosilci demokratičnih teženj spet študenti, ki jim vsaka oblast in vsak sistem pomenita oviro svobodnega življenja, svobodne človeške ustvarjalnosti in duha; širok in vsestranski preobrat v Češko slovaški — demokratizacija od spodaj navzgor, javno razmišljanje o vseh bistvenih vprašanjih — skratka široka paleta mišljenj in razmišljanj, kako bi bilo bolje in lepše za vse; Poljska — borba med staro tradicijo in novim, modernim, bolj človeškim duhom — boj med stariimi preživelimi metodami in željami po novem, svetlejšem in demokratičnejšem življenju.

Evropa nedvomno danes doživlja nove čase, vprašanje pa je, če bodo ljudje in gibanja z naprednimi idejami uspeli, če bodo imeli dovolj moči, da premagajo vse staro, vse tisto, kar je cokla modernega razvoja.

**AMERIKA PRED
»VROCIM POLETJEM«**

»Martin Luther King ubit« — ta novica je pretresla črnce v ZDA, je pokazala, kaj je črncem pomenil njihov vodja — »apostol nenasilja«. Kravati neredi, demonstracije, ubiti demonstranti, boji črncem z belci so povrnili Ameriko v čase državljanske vojne, v čase boja med Severom in Jugom. Washingtonska vlada je lahko spoznala, kakšna je pravzaprav Amerika in podoba »novega, civiliziranega sveta«, ki so jo Američani tako radi pripisovali sebi, se je razblinila v nič. Amerika je tako dobila dva Vietnami — enega v Aziji in drugega v črnskih getih. Vendar črnskega vrenja še ni konec, po vsej verjetnosti je to šele začetek. Torej Ameriki se obetajo že burni časi in ni rečeno, da se napovedi o novi državljanski vojni v ZDA ne bodo uresničile.

TUDI UPANJE OSTANE

Tak je torej naš svet, svet »lokalnih vojn«, demonstracij, nepotrebne prelivanja krvi — negacija današnjega človeštva. Ali smo res vsi taki? Upajmo, da ni tako in ravno to upanje naš ohrabruje, da z lepšimi, svetlejšimi očmi gledamo v temno podobo naše zemeljske krogle in v vseh njenih strahot. Upanje, da bomo nekoč le živeli v miru in blagostanju, nas sili, da vzdigujemo svoj glas proti tistim, ki nam nepremišljeno rušijo naše življensko ravnotežje, ravnotežje in harmonijo vsega človeštva.

Vili Guček

**FP
MARKET**

KRANJ
STRAZISCE SKOFJA LOKA
JESENICE KAMNIK
KRANJSKA GORA MENGES, VIR

ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE PO REKLAMNIH IN TOVARNISKIH CENAH:

SIRUP — ORANŽNI, LIMONIN
0,7l 5,20 N din

KOMPOTI »Grocka«

marelice doza kg 3,80 N din
breskve doza kg 3,30 N din
slive doza kg 2,20 N din

SLIVOV DŽEM »Podravka«
kozarec 500 g 1,75 N din

STROČJI FIZOL-SALATA »Bečeje«

kozarec kg 3,00 N din

DJUVEČ »Bečeje«

doza kg 2,70 N din

AJVAR »Progress«

kozarec 370 g 1,70 N din
kozarec 800 g 2,55 N din

PECIVO »BLED«

zavitek 500 g 3,00 N din

SVEŽA LESNIKOVA ČOKOLADA

»Gorenjka-Sumi«
tabla 500 g 11,00 N din

BONBONIERA »SPEKTAR«
300 g 4,90 N din

VINO EN STARCEK - BELI IN RDECI

11 4,00 N din
21 8,00 N din

VINO NAMIZNO BELO

11 4,00 N din
21 8,00 N din

VERMOUTH VINO

11 7,70 N din

PELINKOVEC — grenkl

11 9,60 N din

30./4. ODPRTO
neprekinjeno do 20. ure

1./5. ZAPRTO

2./5. ODPRTO
od 7.30 do 11. ure

Kemična tovarna Podnart

SPECIALIZIRANA
TOVARNA
ZA GALVANIKO,
FOSFATIRANJE
IN BARVANJE

V tovarni prejmete brezplačne nasvete in navodila. Servisna služba pa je vsem na voljo. Kolektiv tovarne čestita vsem delovnim ljudem k PRAZNIKU DELA

TOVARNA SUKNO
ZAPUŽE

Izdelujemo volnene odeje, mikane in česane tkanine za moške in ženske obleke. Delamo za notranji in zunanji trg.

CLANI DELOVNE SKUPNOSTI TOVARNE ČESTITAJO VSEM DELOVNIM LJUDEM K PRAZNIKU DELA

Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj

čestita k prazniku dela 1. maju
VSEM HISNIM SVETOM,
DELOVNIM ORGANIZACIJAM TER VSEM STANOVALCEM - OBCANOM,

Živilski kombinat

Žito Ljubljana

DELOVNA ENOTA GORENJSKE s svojimi obrati:

pekarna Lesce — skladišče Lesce
mlin Breg — mlin Zapuže — mlin
Globoko — prodajalne na Jesenicah,
v Radovljici, na Bledu ter
slastičarna na Jesenicah

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA PRAZNIK DELA IN OBENEM PRIPOROČA SVOJE KVALITETNE IZDELKE

Gorenjska vodna skupnost Kranj

GORENJSKA VODNA SKUPNOST KRANJ ČESTITA VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM K

1. maju

VSEM KOLEKTIVOM
IN DELOVNIM LJUDEM
ČESTITAMO
ZA PRAZNIK DELA

1. MAJ

IN JIM ŽELIMO
PRIJETNO PRAZNOVANJE

KOMPAS

Poslovalnice

KRANJ, BLEDE, JESENICE, KORENSKO SEDLO, LJUBELJ — RESTAVRACIJA IN ŽIČNICA, KRANJSKA GORA — MOTEL

NUDIMO VAM VSE VRSTE TURISTIČNIH USLUG:

- posredujemo nabavo potnih listov za vse države
- organiziramo izlete z lastnimi avtobusi po domovini in v tujino
- prodajamo železniške in letalske vozovnice za proge po vsem svetu
- posredujemo vse turistične informacije in hotelske rezervacije
- imamo redno taxi službo, telefon 22-059

SE VAM
PRIPOROČAMO

*Za delavski
praznik
čestitajo*

Rod Kersnikov

(Nadaljevanje)

Ko danes, najbrž kot prvi, predložimo slovenski javnosti podobo hiše, iz katere izvira plemeniti rod Kersnikov, nam naj ne bo šteto v zlo, če predlagamo: na pročelje te hiše spada vsaj skromna marmorna plošča z vklesanimi črkami!

V tej hiši se je dne 26. sušca 1783 rodil Janez Krstnik Kersnik, ded pisatelja Janka Kersnika. — Celih 46 let je poučeval mladino, ki mu je vračala srčno dobroto s hvaležno ljubeznijo. — Bil je tudi gimnazijski profesor Matiji Copu in Francetu Prešernu.

Hkrati, ker smo že tu, pod Stolom, pa nam je prišel v misel zapuščen Finžgarjev rojstni dom v Doslovičah, ki nikakor in nikakor ne more doživeti primerne ureditve, in pa rojstna hiša pisatelja Janeza Jalna na Rodinah. Če drugega ne, vsaj preprosti kameniti spominski plošči bi pristojali na eno od zunanjih sten teh hiš. Ali ne, Svet za prosveto in kulturo pri jeseniški občini, Društvo slovenskih pisateljev in Slavistično društvo? Kajti idealističnega vlastelina Toma Zupana ni več, da bi na svoje stroške sam vzdaval spominske plošče gorenjskim velmožem...

BRDSKI SODNIK

Stari profesor Kersnik je imel devet otrok; štirje od teh so bili sinovi Anton, Karel, Ferdinand in Josip. Vsi so se šolali.

V misel pa bomo zdaj vzeli le Josipa, pisateljevega očeta. — Josip Kersnik se je rodil 28. marca 1823 v Ljubljani, umrl pa je kot sodnik in graščak na Brdu nad Lukovico pri Domžalah dne 3. julija 1877.

Latinske šole je dovršil v Ljubljani, pravne študije pa na Dunaju. Služboval je nato od leta 1847 pri ilirskem guberniju kot konceptni praktikant, nato je leta 1850 nastopil službo sodnega avskultanta pri ljubljanskem sodišču in proti koncu leta je postal sodni aktuar na Brdu. Sledilo so še službene preместitve v Ljubljano, Litijo in Stično. Leta 1868 se je vrnil spet k sodišču na Brdo.

Ze prvo Kersnikovo službovanje na Brdu je bilo za mladega sodnika usodno, seveda v dobrem smislu; tu je spoznal svojo bodočo življenjsko družico, hčerko lastnice gradu, Berto pl. Höffern — Saalfeld. Ze leta 1851 se je z njo poročil.

Ded Berte Kersnikove je bil slovič advokat dr. Janez Bur-

ger, že v času francoske okupacije brdski graščak in mer (župan). Burger je bil sicer slovenski kmečki sin iz Vogelj pri Kranju. Izkazal se je za človekoljubnega oblastnika v dneh, ko so nahujskani kmetje umorili francoskega kapitana Boissaca in njegove tovariše v Crnem grabnu. Doktor Burger je takrat mnogim zaslepljenim kmetom rešil življenje. (Tisto o nekakšni krivdi rokovnjačev pri tej zadevi pa je seveda le pesniška fantazija v Jurčič-Kersnikovem romanu »Rokovnjači«!)

Sodniku Kersniku so se v zakonu z Berto rodili trije sinovi in tri hčere. Z družino se je potem selil z enega na drugo službeno mesto. Na eni od takih postaj, ko so stanovali v stiškem samostanu, je strola udarila tikoma ob sina Janka in ga osmutila.

Vprav v Stični je mladi sodnikov sin sklenil trdno prijateljstvo z Antonom Tomšičem, Josipom Jurčičem in Franom Levcem. Vsi štirje so se pobratili in — držalo je do smrti. Ostali so vse življenje zares iskreni tovariši.

Stari častitljivi sodnik, Jankov oče, je na mladega Jurčiča napravil tak vtis, da ga je upodobil celo v svoji povesti Pravda med bratoma. Mož sicer ni bil politik, a bil je vrl narodnjak. V družbi je bil živahen, z ljudmi izjemno ljubezniv, v poklicu pa pravičen. Kmetje z Brda in okolice so ga naravnost oboževali.

Od leta 1868 je kot deželno-sodni svetnik živel v svoji graščini. Nemila usoda pa mu je še za življenja pobrala vse tri hčere, le sinovi so preživeli očeta, ki je umrl 3. julija 1877 na Brdu in je tamkaj tudi pokopan. Skupno z njim je v grobu tudi njegova sedem let mlajša žena, ki pa je moža preživela za celih 22 let.

RENASANČNI GRAD

V našem prvem zapisu smo že omenili, v kako žalostnem stanju so sedaj razvaline nekdanje tako lepega gradu Brda. Vedno pa ni bilo tako.

Vitezi Lambergi so grad zgradili že v 16. stoletju. Bil je tedaj čas renesanse in prav v tem slogu, s čisto dobrega okusa, so laški stavbeniki sezidali Brdo. Tloris mu je velik pravokotnik; široki mostovži, prostrane dvorane in eksotičen vrt pa so gotovo prispevali k mogočnosti vtisa, ki ga je napravljval na obiskovalce in mimoidoče popotnike.

Fran Levec, ki je iz bližnjih Radomelj česče prihajal k sodnikovemu sinu, je takole občudoval Kersnikovo Brdo:

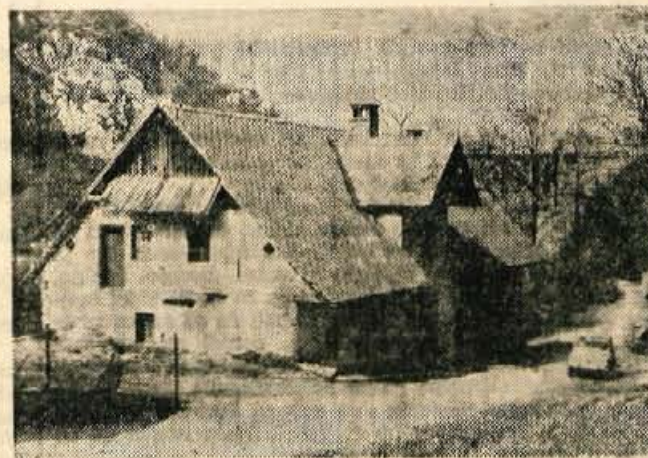
»Veliko gradov poznam na Slovenskem, a nobenega ne, ki bi imel lepšo lego in krasnejšo okolico kakor brdski grad. Kamor se ozreš, prijazne vasi, lepe cerkve in bele ceste, temni gozdovi, zeleni travniki, bogato polje, šumeči potoki, zadaj pa snežnobeli Grintavci — zares, to je lep kraj!«

Tudi stari Valvasor govori prijazno o Brdu: »Ta grad leži na vselem kraju vrh griča s prostim pogledom.«

Gospodarji gradu so se čisto menjavali za Lambergi so prišli Pečavci, za njimi Thalerji, Hohenwarti. Apfeltrerji pa spet Lambergi.

Leta 1801 je prišel grad v lastništvo dr. Burgerja, ki je veljal v onih letih za najboljšega jurista v deželi. Kaže, da je mož iz pravih nakoval dovolj rumenjakov, s katerimi si je mogel potem kupiti tako veliko graščino.

Morda bi še mimogrede omenili, da je na Brdu iskal

Rojstna hiša profesorja Kersnika »pri Žagarju« v Mostah št. 56 pri Zirovnici

in našel zavetje preganjani Trubarjev sin Felicijan, ki je moral leta 1599 čez noč zapustiti Ljubljano.

Vsvoji večstoletni zgodovini je grad doživel tudi napade kmečkih upornikov in večkratne požare zaradi strele. Vedno pa so ga lastniki obnovili v prejšnjem sijaju.

INSTRUKTOR LEVEC

V letih ko so sodnikovi fantje doraščali v gimnazijska leta, se je njihovi materi zaždelo potrebno, da bi drugošolcu Pepiju in tretješolcu Janku bil potreben instruktor. Škipalo je pri zgodovini in zemljepisju pa tudi v grščini.

In tako je prišel leta 1865 v hišo mladi Fran Levec, takrat že višješolec. Njegov prihod h Kersnikovim smemo danes šteti le v srečo: Levec ni bil Janku le učitelj splošno-izobrazbenih predmetov — postal je mnogo več; njegov prvi literarni mentor in vodnik.

Kajti sprva je kazalo, da se bo iz Janka razvil nemško-pisoči poet, a modri Levec je znal stvar zasukati in pripeljal je nadarjenega fanta na slovensko literarno njivo.

In tako nam je Levec rodil Kersnika! Brez Levca, Kersnika — pisatelja ne bi imeli!

Gimnazijec Janko se je poleg živahno udeleževal dijaškega življenja, ustanavljal društva, organiziral prireditve. Zaradi tega je prišel tudi v težave in celo v policijsko preiskavo, ker so ga osumili, da je sodeloval pri znanem pretepu Nemcev na Jančjem.

Hkrati pa je šlo tudi v šoli navzdol. Moral je delati maturo kot privatnik! A s sošolci je obdržal trdne vezi. Navduševal jih je v pismih:

»In recite, vi fantje gorenjski, vi, katerih zibel je stala ob veličastnih snežnikih, rečite, ali ni vaša ljubezen do domovine tako čista, tako velikanska, kakor je jasno nebo gorenjsko, kakor so srebrnopene vode Gorenjske!«

Leta 1870 je Janko Kersnik vstopil na dunajsko vseučilišče, odločil se je za pravo. Marljivo je študiral, a domotožje ga je tako mučilo, da je sleherni dan pisal materi

Leta 1874 je Janko Kersnik nato kot koncipist h finančno-pravniške izpite. Vstopil je dokončal študije in opravičeno prokuraturi v Ljubljani. Se pa potem odločil za notarniški poklic, pač pa za notarja. Kajti upal je, da bi prej ali slej dobil notarniško mesto na Brdu.

Med tem se je s posrejevanjem prijatelja Jurčiča spoznanil z Lojziko Tavčarjevo, Kavsernarjevo hčerko. Da čimpreje povedel nevesto domov na Brdo kot samostojni mož, se je potrudil in v Gradcu kmalu napravil notarniški izpit. In res; dne 7. junija 1880 je Janko Kersnik postal notar na Brdu. Ze 15. februarja 1881 pa se je poročil z izvoljenko svojega srca.

MOSKA LEPOTA

Janko Kersnik je že kot višješolec veljal za lepega mladeniča. Do pravega izraza pa je prišla njegova skladna zunanost šele v mladih letih.

Njegov življenjepisec Fran Vidic je napisal: »Kersnik je bil visoke, vitke, gančne postave, lepega obraza, katero je obrobljala dolga, temnorjava brada, družbi je bil živahen, fin, žen, dovipen in nad vse ljazen. Bil je vzor moških pote. Vse ga je ljubilo oboževalo, povsod je bil rodošel in vsakemu se je kupil s svojim prijaznim, nimb vedenjem. — Najprej si je bil doma na Brdu, nato je bil povsem zaljubljen. Pohajal je rad po krajih gozdih, se vozil s čolnom domačem ribniku in naravnost krasote svojega da.

Podobno se je vnela Kersnikovo lepo zunanost tudi njegov mentor in prijatelj Fran Levec. — Danes priznavamo občasno menj krvi v rodu kot najnost, nočemo da rod ne omejuje, skušamo tudi najti vzroke tako spešno rast nadarjenega Kersnikova prav v tem toku nove, tuje krvi...

To nam pritrjuje tudi slovenski literarni zgodovinar in profesor dr. Ivan Prijatelj, ko pravi:

»V Kersnikovi krvi so torej blagodejno mešali različnejši elementi: upornikni aristokratizem saksonskih plemičev Höffernov in Kersnikov volja slovenskega intelektualnega kmetov doktorja Burgerja oblagodarjena z duševno gibčnostjo njegove žene, ljubljanske na eni strani, in njegovi pa naravoljubna ideologija sinu prejelovno ožje domovine, prof. Kersnika, čigar žena je bila zopet iz dežele. — Italije. Pridenimo torej še prirodni miliji, v kateri je vzrasel Kersnik, in v kateri nam bo oni lahkotni, elegantni in čustveno navdušeni duh, ki sestavlja njegovo življenjsko naslovo, satelja.«

O tej in o pisateljevem delu pa bomo pokramljali v hodnjič.

Crtonir Zorn

Kadar v družbi lastnikov avtomobilov nanese pogovor na fička, neredko pade kakšna pikra na njegov račun. Lmetniki večjih površin ploševine navadno lastnike fičkov dražijo: »Že, že, saj nič ne rečem, poceni je in zate, ki nimaš daljših potov, kar dober. Toda, peljati se s takšno igralko dlje kot do Pirana, je že tvegano.« Po dobnih strokovnih mnenj iz ust ljudi, ki so sami še pred nedavnim sedeli v dobri mali zastavi 750, pa so potem naradovali do česa hitrejšega — »hrošča«, audija ali celo peugeotta sem misljal že nešteto. Neki moj ne preveč dober znanec na primer vedno in povsod ter vsakomur, ki ga želi poslušati (pa tudi drugim), rad pove, da po njegovem fičko sploh ni avto. To je menda vozilo, primerno zgolj za začetnika in upokojenca, sicer pa le ovira na cestah. Do nedavna sem mu

prerekanje, mi smo trdili, da je stvar izvedljiva, drugi, da je vse skupaj nemogoče. Opolnoči — po burni debati — se nas je konec koncev četrverica stisnala v fička, nakupili smo cigarete, nabrali spotoma nekaj salam, konzerv, steklenico žganja — za vojaka v Čačku seveda — in odrinili. Pravzaprav me je šele v avtu pričelo skrbeti, a tedaj nisem več hotel odstopiti.

DOLGA NOČ IN RAZBOLELI HRBTI

Kot rečeno, v fičko smo bili štirje: Bogo, ki je šofiral, Janez, Gašper in jaz. Gašper in Janez sta Frančkova brata, zato je razumljivo, da sta z veseljem izkoristila polnočno priložnost za obisk. Bogo je vozil, ker nekdo pač mora voziti, a kaj počenjam tu poleg jaz, sem se pričel gristi. V ponedeljek naj bi bil nazaj, a o tem sem vse

kđaj ponoči vozil tod okrog, mu je prizor prav gotovo ostal v spominu. Čez nekaj časa se je izkazalo, da tam črpajo zemeljski plan. Vse polno velikih in malih črpalnih stolpov je posejanih ob cesti, vmes pa goreči stebri plina, ki tu ali tam uhaja iz zemlje, očarja temno okolico. Ti svojevrstni kresovi so nas spremljali debelo uro, potem pa polagoma ugasnili. Vožnja po cesti, ravni, kot bi jo potegnili z ravnilom, je postajala vse bolj dolgočasna. Da bi pregnali utrujenost, ki je končno s spancem prevzela vse štiri, smo se začeli pogovarjati. Šale, dovtipi in zbadljivke so zopet zbištrili glave, žal pa niso prav nič pomagali razbolelim hrbitiščem.

Čez čas je kazalec za gorivo pridrsel na ničlo. Zavili smo k prvi razsvetljeni bencinski črpalki ob cesti. Na vzhodu se je svitalo. Tabla nedaleč stran, na kateri je bilo z ma-

ne. Zdelo se nam je, da vozniški tod ne poznajo niti najosnovnejših prometnih pravil, kajti brezobzirno so prehiteli, se vrivali v kolono in izsiljevali prednost. Nenadoma se je naš fičko znašel povsem na desnem robu cestišča, na levi pa ni bilo med nami in vozilom poleg niti za ped prostora. Nekako smo se priklopali prek mostu čez Savo.

Minilo je precej časa, preden smo v labirintu ulic našli pravo pot iz kipečega mesta, ki je Bogota spravilo na rob živčnega zloma. Se pred tem je uspel na videz nemogoč podvig — dokopal se je do z vozili oblegane bencinske črpalke, skoraj premlatil flegmatičnega »petrolarja«, preden nam je le-ta napolnil tank in potem po virtuoznem manevriranju izbežal fička nazaj na cesto. Končno je bilo vse za nami in po lepi, novi cesti smo odbrzeli proti jugu. Do Čačka smo brali na številnih tablah, je še 143 km. Najhujše je minilo, se je zdelo. Toda ne. Neprespana noč je opravila svoje, zlasti Bogo. Ta je utrujenost hudo zdelovala. Odprli smo vsa okna, da nas je prepil vsaj za silo osvežil, do konca navit radio je prevzel vlogo budilke. Tako je šlo počasi naprej. Vendar pa je bil to vseeno najbolj mučen del poti. Vožnja se je vlekla, da nikoli tega. Postajali smo razdražljivi in ko smo konec koncev vendarle pribrnili v Čačak, se je, vsaj meni, Škofja Loka zdelo bolj oddaljena in bolj nedosegljiva od lune. S postanki vred smo vozili skoraj točno 10 ur torej povprečno 75 km/h.

Skupaj s prisrčnim Frančkom in še drugim Ločanom Jožetom, ki sta naravnost zbežala iz vojašnice, smo si v bližnjem hotelu ob kazarčku konjaka, kisli vodi in dvojni kavi polagoma opomogli. Vse sončno popoldne (bilo je toplo kot pri nas konec maja) smo potem kramljali o vsemogčem.

Na bližnjem igrišču je med tem domače nogometno moštvo (Borac) igralo važno nogometno tekmo za točke v II. zvezni ligi in hrum s stadiona je prodiral celo do nas. Ko smo zvečer odrinili na pot proti domu, je gneča na cesti spominjala na tisto v Beogradu. Reka vozil z razgretimi navijači za volani nas je nezadržano nosila proti severu. Kot že ves čas potovanja smo si tudi sedaj ogledovali registrske tablice vozil, vendar niti tokrat niti pozneje nismo zasledili nobenega vozila s slovensko registracijo.

BORBA S SPANCEM

Se pred Beogradom se je stemnilo. Hkrati z nočjo nas je s podvojnjo močjo zajela utrujenost. Posledicam neprepanosti se pač ni bilo mogoče izogniti. Izmenoma — zdaj Janez, zdaj Gašper, zdaj jaz — smo sedeli na prvem sedlu poleg Bogota, se z njim pogovarjali, ga drezali, odpirali in zapirali okna, mu pri-

žigali cigarete in skratka skrbeli, da ne bi zadrmedel. Medtem sta druga dva zadaj poskušala malo zaspati. Bogo kljub utrujenosti ni dovolil sestati za volan nikomur izmed nas treh, ampak je vseskozi vozil sam. Do Beograda, kjer smo morali ponovno po bežicah in že nekaj potem, je še nekako šlo. Potem pa ni več pomagalo niti govorjenje, niti šale, ne odpiranje oken, ne cigarete. Morali smo ustaviti, izstopiti in uprizoriti ob cesti četrtturni telovadni nastop s tekomo in improviziranim pretepom. Za mimo vozeče šoferje je moral biti prizor dokaj smešen, toda bil je potreben in predvsem koristen. Osveženi smo vozili dalje. Debela uro je bilo vse v redu, potem pa nas je zopet premagala dremavost. Tokrat se ni dalo več pomagati. Zavili smo na postajališče ob cesti, pogasili luči in za nekaj časa zasпали.

Dve po polnoči je bilo, ko je samotni fičko zopet drvel dalje. Razen velikih tovornjakov s prikolicami skoraj nismo srečavali drugih vozil. Nekako 90 kilometrov pred Zagrebom je nenadoma odpoval levi dolgi žaromet na fičko. To je bila edina neveselost v zvezi z avtomobilom, vendar nas ni mogla zadržati.

Bili smo že mimo hrvatske metropole, ko se je pričelo svitati — že drugič, odkar smo na poti. Sam pri sebi sem si oddahnil, skoraj bi lahko stavljal, da jo bomo srečno odnesli. In res odslej skoraj ni bilo več težav. V veliki restavraciji v Catežu smo poslednjič počivali. Naj nam prometniki ne zamerijo, toda konjak in kava sta bila za izmučenega šoferja edino še učinkovito poživilo. Z zadnjimi rezervami moči in budnosti smo dosegli Ljubljano in ob sedmih zjutraj še Škofjo Loko.

Stevec prevoženih kilometrov je nedvomno pričal o njih številu — 1500 jih je bilo. Če odštejemo bivanje v Čačku in pa poldrugeto uro neudobnega dreteža ob cesti, smo zanje potrebovali 21 ur. Poprečna hitrost je bila torej nekaj nad 71 km na uro, kar je za fičko zelo dobro.

In kaj naj še napišem v zvezi s tem potovanjem? Morda to, da se je izmučen Bogo zaklel, da teden dni ne sedi v fička. Obljubo je zvesto držal. In morda še, hrabro sem se zjutraj opotekel proti domu, da se po dveh neprespanih nočeh zopet seznanim s pernicami, pa me je srečal sosed hiteč v službo. »Od kod pa ti?« se mi je zaželel. »Iz Čačkas«, je bil seveda odgovor. »Hopa, ne boš me, danes je 1. april«, se je samovšečno namuznil, a bil sem vse prej kot voljan pričevati ga o resničnosti svojih besed.

Odslej sem vedno in povsod pripravljen trditi, da fičko je avto — in to dober avto. Mi verjameste?

Igor Guzelj

Tudi s fičkom se daleč pride

Od Škofje Loke do Čačka in nazaj v 21 urah

napol verjel, saj tudi iz lastnih izkušenj vem, da se s fički pretežno vozarijo kulturni in prosvetni delavci tik pred zaslužnim pokojem in novinarji, ki so še daleč do upokojitve.

Po vsem tem ni čudno, če sem bil na začetku smelega podviga, katerega glavni junak je bil fičko, velik pesimist. Šlo je namreč za potovanje, v katerem naj bi najskromnejši izdelek tovarne Crvena zastava prepeljal štiri potnike od Škofje Loke do 750 km oddaljenega Čačka v Srbiji in seveda nazaj — vse to v najkrajšem možnem času.

Vse skupaj se je začelo v enem izmed premnogih lokalov Škofje Loke, kjer je posedala družba oemih ljudi. Bilo je pozno zvečer, zadnjo soboto v marcu in nikomur se ni dalo domov. Pogovor je valovil od teme do teme ter nazadnje obstal pri vojašnici. Če rečem »vojašnica«, mislim s tem služenje vojaškega roka, kar je za vse bodoče rekrute bolj ali manj aktualno. Tudi sam sem pozorno prisluhnil pripovedovanju kolega, ki ima brata v uniformi. Slučajno je bil vsem nam fant dober znanec in slučajno služi vojsko v Čačku. Beseda je dala besedo, nekateri so se spomnili, da so Frančku — tako mu je namreč ime, pred odhodom objubil obisk. Nekdo je v besedo predlagal, da bi dano polnilo lahko kar takoj izpolnili. Bogo, eden prisotnih, ki ima avtomobil — pardon, fička, — je besede vzel resno in bil nemudoma pripravljen odriniti na pot. Nastalo je

bolj dvomil. Prišel sem torej godrnjati, a so me družno utišali. Dejali so, da sem za obtežitev in ravnotežje. Molčal sem torej, bujil v temno cestišče, kadil in bil za obtežitev ter ravnotežje.

Avto cesta Ljubljana—Zagreb je udobna in hitra, vsaj dokler vodi po slovenskih tleh. Motor je brezhibno deloval, brzeli smo proti jugovzhodu z vso hitrostjo, ki jo zmora dobro utečeni fičko — in to je okrog 100 km/h. Morala je počasi rasti, zdelo se je, da ni vzroka za pesimizem.

Na hrvaških tleh je cesta nekoliko slabša. Asphalt je tu pa tam načet, spričo precejšnje hitrosti nas je hudo stresalo. Tesni sedeži fička so postajali vse bolj neudobni. Kljub temu Bogo ni zmanjšal hitrosti, saj nismo srečali skoraj nobenega avtomobila. Veliki kamioni s prikolicami so bili edina poživitev v vse bolj enoljni pokrajini, te pa smo igranje prehiteli.

Približno ob treh zjutraj je sivo rjav fičko s kranjsko registracijo in štirimi že močno pregretimi potniki vozil skozi Zagreb. Bolje rečeno, hitel je mimo, kajti cesta Ljubljana—Zagreb—Beograd se mestu izognje. Nekaj kilometrov dalje smo zapazili ob cestišču prijeten motel, živo razsvetljen in ves vabljiv. Četrtturni pristanek, samo toliko, da je kri zopet zaplala po otrplih udih in da smo se okrepčali s kavo in limonado, pa zopet naprej.

Nekaj deset kilometrov od Zagreba je nebo na obzorju živordeče zažarelo. Kdor se je

stnimi črkami zapisano »Beograd — 267 km«, je sprožil plaz kletvic. Zaspan možak v od olja marogasti obleki je nejevoljno napolnil tank, prav tako zaspan strežnik v bifeju poleg, pa nam je postregel z dvojnimi kavami. Izvlekli smo salamo in zajtrkovali, vmes pa izvedeli od natakarja, da je do Čačka še slabih 400 km in da on »ne bih išao tako daleko«.

PREDRZNOST — EDINO PRAVILO BEOGRAJSKIH ŠOFERJEV

Na vzhodu je vzšlo sonce. Prilezlo je izza obzorja prav nekje na koncu neskončnega ravnega asfaltnega traku, po katerem smo drsli. To je močno zmanjšalo vidljivost. Medtem smo dosegli najnevarnejši odsek ceste Zagreb—Beograd. Vsaj vsake pol ure smo naleteli na kako prometno nesrečo. Tovornjak v občestnem jarku (voznik je zaspal), taunus z razbitim prednjim steklom in nasproti njemu razrvan fičo, razbitine škode ob cesti, iz katerih se je še kadilo itd. Miličniške patrolje so neprestano svigale v obeh smereh, očitno ta hitra cesta ni zaman na slabem glasu.

Promet je skoraj neopazno postal gostejši. Vse več osebnih avtomobilov smo srečavali. Vožnja ni bila več tako dolgočasna. Fičko je vztrajno požiral kilometre, kot bi hotel pregnati še zadnje dvome o svojih zmogljivostih. Tri ure po zadnjem postanku smo zavozili v predmestje jugoslovanske prestolnice. Promet se je zgostil in nepretrgano reko bleščeče se pločevi-

Obisk pri mladih miličnikih — kadetih

V povojnem obdobju imata izobraževanje in vzgoja kadrov za notranje zadeve vse važnejšo vlogo za strokovno in moralno politično usposabljanje delavcev organov za notranje zadeve. Tako je bilo v sedanjem razvoju več sistemov in načinov izobraževanja ter šolanja teh kadrov. Poleg strokovne šole za notranje zadeve, ki je bila ustanovljena pred tremi leti, pa je bil lani — prvič v Jugoslaviji, ustanovljen oddelk za šolanje miličnikov (kadetov). Ta oblika poklicnega usmerjanja mladega človeka je nekaj novega v sistemu šolanja kadrov za notranje zadeve. Da bi vam podrobneje predstavili način dela te šole in življenje gojencev-kadetov, smo se napolili v šolo samo, kjer so nam ravnatelj in mladi, bodoči miličniki opisali pravo podobo te šole.

NOVA OBLIKA ŠOLANJA MILIČNIKOV

Prepusitimo besedo ravnatelju strokovne šole za notranje zadeve, višjemu inšpektorju Albertu Topolšku:

»Oddelek za kadete oziroma to obliko šolanja smo v Jugoslaviji prvi uvedli v Sloveniji, za nami pa še v SR Srbiji. Šolanje na oddelku traja tri leta, absolventi imajo priznano strokovno izobrazbo šole druge stopnje, to je srednje šole. Šolanje traja tri leta, po končanem šolanju pa mora absolvent delati v organih za notranje zadeve, vsaj šest let, kar se določi s pogodbo ob sprejemu v šolo. Kandidati morajo pred sprejemom v šolo opraviti sprejemni izpit, v katerem preizkusimo njihove psihične in fizične sposobnosti. Med šolanjem ima kadet vso oskrbo. Učni načrt za triletno kadetsko šolo je zelo zahteven, saj mora po predmetih splošno izobrazbo zadostiti zahtevam srednje izobrazbe na splošno, po strokovnih predmetih pa zahtevam profila delavca javne varnosti in končno po vojaških predmetih zahtevam vojaškega roka. Razmerje med skupinami predmetov je 42 odstotkov za splošno in 42 odstotkov za strokovne ter 16 odstotkov za vojaške predmete.«

»Kaj vas je privedlo, da ste lani ustanovili oddelk za kadete?«

»Kljub uvedbi novega kadetskega sistema bomo imeli še nekaj let stari način šolanja predvsem za potrebe milice. Namen sedanjega izobrazbenega sistema je v nujnosti, da si miličniki pridobijo strokovno izobrazbo. Nova oblika kadrovanja delavcev za službe v notranjih zadevah, predvsem za milico, s kadeti, je perspektivna. Zato je v programu republiškega sekretariata za notranje zadeve predvideno, da vsako leto kadetski oddelk sprejme 150 učencev. Program je realen in izvedljiv, ker so za to vse možnosti. Zanimanje za vpis v to šolo je med mladinci zelo močno, na drugi strani pa že programsko ustvarjamo pogoje za šolanje večjega števila kadetov z dograditvijo novih šolskih in internatskih objektov. V kadetsko šolo bomo letos septembra že drugič sprejeli najboljše učence osemletnik, ki bodo uspešno opravili sprejemni izpit. Uspoštevajoč lanske izkušnje, zlasti velik odziv, ki so ga mladinci po vsej Sloveniji pokazali in ga še kažejo, pričakujemo, da bo dovolj kandidatov. Kot eno izmed ugodnosti kadetskega šolanja naj omenim to, da bodo kadeti po končanem šolanju zelo verjetno oproščeni vojaškega roka.«

RAZGIBANA IZVENSOLSKA DEJAVNOST

Tako torej pravi ravnatelj šole. Kaj pa menijo o šoli in šolanju njeni učenci, bodoči miličniki — kadeti?

Med številnimi mladimi fanti, ki so se na igrišču vadili z mopedi za nastop ob tednu varnosti, smo izbrali tri Gorenjce, bodoče miličnike v modrih uniformah.

K nam je pristopil postaven fant v modri miličniški uniformi z belo čelado na glavi. Takole se je predstavil:

»Florjan Radon iz Tržiča. 13. maja bomo z mopedi nastopili v dvorani Tivoli v Ljubljani, ko bo zaključek tedna varnosti, zato sedaj že en mesec vneto vadimo vsak dan. Vožnja z mopedi me zelo navdušuje in upam, da bom kasneje lahko vozil tudi težji motor.« Najbrž je Florjan — prav tako kot mi — občudoval starejše miličnike, ki so na motorjih preskakovali razne ovire. »Čprav je

dosti učenja — do sedaj mi učenje še ne dela preglavic — najdem še vedno dovolj časa za igranje nogometa in rokomet. Sploh imamo pri šoli za gojenje športa odlične možnosti, pri tem mislim na igrišča (za nogomet, rokomet, odbojko, košarko), na zimski bazen in na preizkusne steze za vožnjo z mopedi in motorji. Med učnimi predmeti mi je najbolj všeč motoroznanstvo, zato tudi upam, da se bom po končanem šolanju znašel med miličniki z belimi kapami in belimi narokavniki — torej v prometni milici.«

GOSTOVANJA IN PREDAVANJA

Naslednjega našega sogo-vornika Milana Logarja iz Zeleznikov smo vprašali, kaj dela v prostem času.

»V prostem času igram rokomet in namizni tenis. Do sedaj smo že tekmovali z dijaki šentvidske gimnazije, pripadniki JLA vojašnice Borisa Kidriča, s športniki Ilirije, dijaki srednje tehniške šole iz Ljubljane in mladinci Iskre ter Litostroja. Velikokrat pa v šoli gostujejo naši znani narodnozabavni ansambli. Tako so ansambli Slak, Boris Frank, Bencški fantje, Veseli planšarji, Fantje treh dolin, Zadovoljni

Kranjci in Slovenski oktet že naši stari znanci. To pa še ni vse, kajti vsi učenci naše šole, ne samo mi kadeti, imamo v ljubljanski Drami, operi in v mestnem gledališču abonmaje. Šola ima tudi svoj pevski zbor, ki nastopa na vseh proslavah. Lani smo imeli tudi dve večji krvodajalski akciji, na katerih so učenci strokovne šole za notranje zadeve dali 47 litrov krvne plazme.«

PROSTE SREDE IN NEDELJE

Mladi kadeti so že končali svojo vajo z mopedi in ko so spravljali svoje jeklene konjičke v garažo, smo ustavili še tretjega Gorenjca — Borisa Pavlina iz Kranja, ki nam je takole opisal pestro življenje kadetov v Tacnu:

»Najbrž so vam že drugi govorili o športnih tekmovanjih in gostovanjih različnih ansamblov ter abonmaju v gledališču in operi, zato vam bom jaz povedal, kaj vse še delamo takrat, ko nismo v učilnicah. V klubski sobi nam je na voljo televizor, radio in gramofon s ploščami. Vsak teden imamo enkrat filmsko predstavo, poleg tega pa beremo knjige in časopise, veliko pa igramo tudi šah. Vsako sredo in nedeljo popoldne imamo prosto in gremo lahko v Ljubljano, seveda gre vsak na ogled tistega, kar ga zanima, nekateri v kino, drugi zopet v Tivoli, tretji pa na sprehod po mestnih ulicah. Vsako prvo soboto v mesecu gremo lahko obiskat svoje domače, medtem ko nas starši redno obiskujejo ob govornih urah. Tako lahko rečem, da nam je v šoli kar prijetno, saj nam zabave nikoli ne zmanjka, pa tudi sicer se razvedrilo po sedenju v šolskih klopek kar prileže.«

Talco so nam kadeti in ravnatelj strokovne šole za notranje zadeve s svojimi besedami skušali prikazati pestro in razgibano življenje na šoli. Mi pa jim na koncu želimo še obilo prijetnih uric in da bi jih kmalu pozdravili na naših cestah, ali pa povsod tam, kjer nam bo njihova pomoč dobrodošla.

Vili Guček

Vojna je sama po sebi zločin, ki ga volja naprednega človeštva še ni mogla premostiti. Tega so se zavedale tudi v preteklosti vojskujoče se strani in zato so tudi v tem zlu iskale pota, ali bolje rečeno pravne norme, po katerih naj bi vojna potekala. Znano nam je, da so že v začetku tega stoletja prepovedali uporabo strupenih plinov, ki pa so jih Nemci kljub temu uporabili v prvi, niso si jih pa upali v drugi svetovni vojni. Mednarodno vojno pravo natačno uravnava odnos in ravnanje z vojnimi ujetniki. Strogo je prepovedano vsako nasilje nad vojnimi ujetnikom ali civilistom. Mednarodno vojno pravo gre celo tako daleč, da ne dovoljuje nobenih kazni, razen disciplinskih, za ujetnike ki bežijo iz ujetništva in so na poti zajeti. Dolžnost vojskujoče države je, da čuva ujetnike, pravica ujetnika pa, da beži, če ima za to možnost.

Toľiko okvirnega uvoda k naši zgodbi, v kateri bomo opisali, kako so Nemci storili prvi vojni zločin na Gorenjskem, verjetno tudi prvi vojni zločin v Sloveniji. Zgodba, ki jo opisujem, ni nova, saj so o njej že večkrat pisali različni avtorji. Kar je novo v tej zgodbi, je to, da smo prvič dobili v roke pričevanja iz prve roke. Vse doslej nam ni bilo znano, kako so Nemci zajeli vojaka Jožeta Vrhunca. Zdaj nam je to znano, podatke pa smo dobili celo iz daljne Avstralije. Kljub temu pa moramo ponovno obuditi že znane dogodke iz prvih dni vojne v Zgornjesavski dolini.

Sestega aprila 1941. leta zjutraj je Nemčija napadla Jugoslavijo. Ze prvi dan so železničarji v Planici začeli rušiti železniško progo, toda kmalu so se morali umakniti, ker so jih obstreljevali Italijani. Drugi dan je odšla skupina Podkorencanov proti Podkorenskemu sedlu podirati drevje na cesti. Pri tem jih je zalotila nemška patrolja in jih zajela ter odpeljala v ujetništvo. Ta nemška patrolja je potem prodirala proti Podkorenu, kjer pa je

SIMBOLIKA
CENENI NAKUP

Prikupni bikinki iz bombaža
apartni bikinki iz helance
moderne ženske kopalne obleke iz helance od
športne moške kopalne hlače iz helance
kopalne hlače za otroke do 8 let
kopalke za fante iz helance

N din 14.50
N din 49.—
N din 39.50
N din 29.50
N din 9.90
N din 24.50 in 19.50

KAUFHAUS

Kometter

FERLACH-NEBEN DER KIRCHE

TRGOVINA **Kometter** BOROVlje-PRI CERKVI

la v zasedo. Po ogorčeni bi se je morala umakniti pri tem izgubila enega aka. Izmed naših ni bil če ranjen.

teh hudih dneh je nekaj jameznikov pokazalo resno junaštvo. Tako je reval kapetan Stanko Breer, sodnik iz Kranjske gore, nekaj domačini, graničarji žandarji ter skupino rezervistov zadrževal Italijane, so prodirali proti Podkornu. Ta pisana, toda hrabra vojak, se je v noči od ponoči na terek umaknila na položaje v spodnjem delu Gozdu. Bila je to enota s slabo oboroženih mož. Italijani, ki so v terek (tretan vojne), zasedli prazno ranjsko goro, so začeli v edo prodirati proti Gozdu. takratnih podatkih jih je okrog 2500 oboroženih z štraljazi in topovi. V Gozdu je vnela srdita borba, ki je ajala ves dan. Proti večeru se morali Italijani umakati v Kranjsko goro. S se so peljali 4 mrtve in

podatke o tem, kdo je vse bil v avtomobilu, nismo imeli. Vika Ravnik-Zupan z Bleda, sestra Jožeta Vrhunca pa mi je povedala, da je bil v avtomobilu tudi Franc Soklič z Bleda, ki že 20 let živi v Avstraliji. Ko je Soklič zvedel kakšne podatke iščemo, nam je takoj poslal svoje spomine.

PISMO IZ AVSTRALIJE

Blejsca Jože Vrhunc in Franc Soklič sta se ob napadu Nemčije na Jugoslavijo znašla v petem bataljonu v Radovljici. Bila sta brez činov in sta delala v pisarni pri komandantu bataljona kapetanu Miodragu Kapetanoviču.

»Na večer usode cvetne nedelje,« piše Soklič iz Avstralije, »sva z Vrhuncem šla spat domov na Bled. Dogovorila sva se, da se naslednje jutro dobiva pred hotelom Union. Jože je imel avtomobil, pa bi se jaz peljal z njim nazaj v Radovljico. Na cvetno nedeljo zjutraj, nekaj minut po peti uri, me je Jože poklical po telefonu in mi v precejš-

zadrževala Italijane v Gozdu pri Kranjski gori. Adjutanta smo spremljali štirje vojaki, in sicer Jože Vrhunc kot šofer, Lojze Stimnikar, neki Srb in jaz. Oboroženi smo bili s puškami, le oficir je imel pištolo. Ker je primanjkovalo prevoznih sredstev, je Jože vzel na pot svoj avtomobil.

Poveljstvo vojaške enote, ki je zadrževala Italijane, smo našli v neki zelo stari hiši na vzhodnem delu vasi Gozd. V vasi smo opazili veliko utrjenih vojakov, toda z močno voljo in moralno. Ko je poročnik opravil svojo nalogo, smo na železniški progi postavili telefonski aparat, nato pa se odpeljali nazaj proti Dovjam.

Med vožnjo je Stimnikar zaprosil poročnika, če se sme za kratek čas oglasiti pri svojih sorodnikih, kar je poročnik tudi dovolil. Vsi smo bili povabljeni k Stimnikarjevemu sorodnikom, kjer so nas postregli s čajem. Moram povedati tudi to, da je bila ob našem prihodu na

vzhodni strani, kjer so takrat rasle redke smreke, so nas Nemci napadli z bližine 30 m z mitraljezom in puškami. Vrhunc ja zavrl avto kolikor je mogel in zmanjšal hitrost toliko, da smo lahko začeli skakati iz avtomobila. Prvi je skočil poročnik, ker je bil na prednjem sedežu. Jože se je pri odskoku iz avtomobila močno oprl na volan in ga pri tem obrnil na desno; takrat sem tudi jaz kot zadnji skočil iz avtomobila. Pred menoj se je prekopal avtomobil in se ustavil na železniški progi. Valjal sem se za avtomobilom do proge in tam dohitel Stimnikarja ter vojaka iz Srbije. Pohitel sem naprej do železniške postaje na Hrušici in od tam telefoniral poveljstvu v Radovljico o položaju na Hrušici. Rečeno mi je bilo, naj počakam na Hrušici odred vojakov, ki bo prispel na pomoč. Vrnil sem se zopet do avtomobila, toda nobenega vojaka več ni bilo v bližini. Tudi o Vrhuncu nisem ničesar vedel, niti sumil, da z

ljali v Radovljico, nato pa v Ljubljano. Ko me je kapetan Petrovič na Hrušici poslal po tovarnjak, sem visoko v hribu zaslišal dva strela. Pozneje sem skoraj zanesljivo ugotovil, da sta dva strela pomenila konec življenja Jožeta Vrhunca. Nemški ujetniki so nam povedali, da so nekega vojaka Nemci ujeli in da je v ujetništvu. To smo tudi povedali njegovi ženi v Radovljici.

MERCEDES ZA MOŽA

Niso pa Nemci tisti večer zajeli samo Vrhunca. Pri napadu na stražarje so pri karavanškem predoru zajeli tudi vojaka Viktorja Obeda iz Besnice; Obed mi je pripovedoval, da je Vrhunc zelo težko hodil v korak z mladimi vojaki. Nemci so ga stalno priganjali. Pri zadnji smreki na vrhu Rožce, tam, kjer se začne čistina, ki je le 200 m oddaljena od meje, se je Vrhunc usedel in prosil Nemce, naj mu dovolijo, da se spočije. Eden izmed Nemcev je pristopil in mu rekel, da se bo dobro spočil ob tej smreki. Ko je Nemec potegnil pištolo, je Vrhunc presenečen vzkliknil: »Zakaj me hočete ubiti?« »Zato, ker si Zid,« mu je odvrnil vojak. »Ali je Vrhunc židovsko ime?« je še bolj presenečen vprašal Jože. Ko je spoznal, da ni več pomoči, se je obrnil in dejal: »Jaz sem vojak in ne bom vas prosil milosti«. Odjeknila sta dva strela in Vrhunc je padel zadet v tilnik, kot prvi Slovenec, nad katerim je bil storjen vojni zločin.

Dokazano je, da je ta del Obedovega pripovedovanja povsem drži. Ko so Nemci prišli na Bled, je eden izmed njih pripovedoval hotelirju Trohi, da je na Rožci ubil nekega Zida. Ko mu je Troha dopovedoval, da to ni bil noben Zid, je menda dejal: »Mislim sem, da je Zid«.

Se nekaj je zanimivo. Znanja sta nam ime in kraj stanovanja človeka, ki je naredil prvi vojni zločin. Ta človek je trgovec in živi v Gradcu v Avstriji. Vrhunčeva sestra se je nekega dne po vojni napolnila v njegovo trgovino in ga iskala. Ko je trgovec zvedel, da ga iščejo Jugoslavlani, se je od strahu skril.

Vrhunc je ležal nepokopan mesec dni na snegu. Našel ga je neki pastir. Med tem časom je bila njegova žena prepričana, da je res v ujetništvu. Poskusila je vse, da bi zvedela o njegovi usodi. Nemškemu županu Paarju je celo kupila mercedes, da bi ji vrnil moža. Toda Paar je zadržal mercedes, ženi pa so vrnil truplo.

J. Vidic

Prvi vojni zločin na Gorenjskem

Podatke o tem, kako je bil zajet vojak Jože Vrhunc z Bleda, smo dobili te dni iz Avstralije — Žena je kupila županu mercedes, da bi ji vrnil moža, toda vrnili so ji truplo

Bielec Jože Vrhunc

ranjenih vojakov. Naši so ubili enega mrtvega. Padel vojak Mihajlo Djukič. To je prvi vojak jugoslovanske vojske, ki je aprila 1941. leta padel na Gorenjskem.

Kaj večer, ko se je v Gozdu odvijala srdita bitka, so se v vojni dravske divizije mišljali v vzhod karavanškega predora na Hrušici. S tem so hoteli zavarovati pred sovražnim prodorom Nemcev s koroske strani. Nemci so nepričakovano prišli na Rožce in napadli stražarje pred predorom. Pri tem so postavili na Belem vrhu zasedo, na katero je prišel avtomobil s štirimi vojnimi oficirjem jugoslovanske vojske. Kot sem že omenil, natančno in zanesljivo

nji razburjenosti povedal, da je Hitler pravkar napadel Jugoslavijo in naj zato takoj pridem k njemu, da bova čimprej odšla nazaj v Radovljico. Tja sva prispela še pred šestimi uro. V štabu so se mrzlično pripravljali na vojno. Kurirji so odhajali z različnimi povelji in prihajali s sporočili. Na dvorišču so sežigali razne vojaške dokumente, ki niso smeli priti v roke sovražniku. Prihajali so tudi vpoklicani rezervisti in prostovoljci.

To strašno vrvenje v štabu je trajalo noč in dan brez počitka. V terek zjutraj je Kapetanovič izročil adjutantu, po činu poročniku, povelje, da ga osebno izroči poveljniku vojaške enote, ki je

Dovje ura že nekaj čez polnoč. Ko smo nadaljevali pot proti Hrušici, nas je ustavila patrolja treh vojakov, ki so nam povedali, da so slišali iz smeri Hrušice močno streljanje in detonacije bomb. Spominjam se, da je bila ura točno pol dveh ponoči. Vojaki so nam svetovali, naj se vrnemo v Mojstrano in od tam po dolini Radovne nazaj v Radovljico. Patrolja nas je prepričevala, da so Nemci napadli Hrušico. Vrhunc, Stimnikar in jaz smo poročniknu svetovali, naj ne gremo po dolini Radovne, ker ni primerna za vožnjo z avtomobilom. Kmalu smo se odpeljali dalje proti Hrušici. Čez pet minut smo dospeli na vrh Belega polja. Samo 100 do 150 m na

njim ni kaj v redu. Nekaj časa sem vseeno stikal naokrog, če ne leži morda kje ranjen in mu je potrebna pomoč. Nad cesto sem zaslišal nemško govorico, zato sem se zopet previdno vrnil na Hrušico. Tudi tam je vladala zmeda. Domačini in vojaki so bili razburjeni, pripovedovali so mi o mrtvih vojaki pri predoru ter o napadu. Bila je strašna noč, polna negotovosti. Zato smo bili zelo veseli, ko smo zaslišali tovarnjake, ki se nam približujejo. Kapetan Petrovič je prispel z večjo skupino vojakov. Ko sem mu povedal, kje sem slišal nemško govorico, je obkolil to področje in brez težav zajel sedem nemških vojakov. Ko so ujetnike pripeljali do ceste, se je že danilo. Te ujetnike smo prepe-

Zlata poroka Alojzije in Štefana Varl

Minulo soboto sta v Kranju praznovala zlato poroko Alojzija in Štefan Varl z Začnovice ulice 30. Ob tej priliki ju je poročil podpredsednik kranjske občinske skupščine Janez Sušnik. Slovesnosti so se udeležili razen svojcev tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in kolektiva Zavarovalnice Sava Kranj.

Alojzija Varl (Vilar) je bila rojena 1896. leta v Starem trgu. Štefan Varl pa je bil rojen 1894. leta v Kroplu. Stefanovi starši so bili skromni

žebjarji, zato se je tudi on po končani šoli najprej zaposlil v prvi žebljarski zadruzi v Kroplu. Alojzijin oče pa je bil mali posestnik in je moral iskati zaslužek tudi v Ameriki.

Ko sta se poročila je Štefan služboval v raznih krajih naše države. Nazadnje pa je bil zaposlen pri zavarovalnici v Kranju. V zakonu se jima je rodilo troje otrok, vendar pa je do danes njuno potomstvo kar močno naras-

lo, saj imata že osem vnukov in sedem pravnukov. Pravita, da jima danes prav vnuki pomenijo največjo srečo v življenju.

Na sobotni slovesnosti so jima svojci, predstavniki organizacij in kolektiva Zavarovalnice Sava Kranj iskreno čestitali in ju obdarili. K čestitkam ob njenem lepem jubileju pa se pridružuje tudi naše uredništvo in jima želji še mnogo zdravih in srečnih let. **A. Z.**

V mestni hiši v Kranju je odprta razstava ameriške grafike — Foto: F. Perdan

Tekmovanje ob VI. kongresu gasilske zveze Slovenije

Gorenjske občinske gasilske zveze so v nedeljo, 21. aprila v Mojstrani organizirale medobčinsko tekmovanje v počastitev VI. kongresa GZS.

Lepa sončna nedelja je privabila v ta kraj veliko število gorenjskih gasilcev, gasilk in mladincev iz vseh petih občinskih gasilskih zvez, da so izbrali gorenjske prvake, ki bodo zastopali gorenjske gasilce 5. maja na republiškem prvenstvu v Celju.

Pred tekmovanjem je vodja tekmovanja poveljnik občinske gasilske zveze Kranj tov. Kastelic pozdravil vse nastopajoče tekmovalce in tekmovalke pa je zaželel veliko uspeha.

Nastopilo je petnajst desetin. Člani, razdeljeni v dve skupini v A in B, so tekmovali v tridelnem napadu, v hitrem polaganju cevovoda itd. A skupina je poleg drugih panog imela še štafeti teč čez prepreke na 360 m dolgi poti. B ekipe pa so polagale 115 m dolg cevovod, poleg tega so imeli še vprašanja o preventivi in taktiki. Tudi mladinci so tekmovali v tridelnem napadu in drugih panogah, ki so se v vseh disciplinah izkazali odlično.

Po končanem tekmovanju je tov. Kastelic razglasil rezultate. V A skupini so prvo mesto dosegli gasilci iz Begunjskega jezera, so tudi leta 1966 osvojili zlato medaljo na olimpiadi v Kranju, drugo mesto Elan, tretje pa Kranj.

V B skupini je prvo mesto osvojila ekipa Radovljanskega drugo Podljubelj in tretje Tekstilna Tržič. Zelo lep uspeh je dosegla edina ekipa mladink iz Kokrice, ki so od 600 tekmovalkin jih točk dosegle 560 točk in s tem tudi prvo mesto. Tekmovalke so poleg trodelnega napada morale opraviti izpit za prvo pomoč, ki ga je vodil dr. Augustin Tancar. Ker sta v mladinski desetini samo dve, sta obe prišle v finale. Prvo mesto so dosegli mladinci iz Kokrice, drugo pa mladinci iz Leš. Prvi bodo zastopali gorenjske gasilce na republiškem tekmovanju v Celju, mladinci in mladinke pa v Kranju.

V nekaj stavkih

Vršič — V petek, 26. aprila, so prvi avtomobili zapeljali preorano cesto na prelazu Vršič. Delavci cestnega podjetja Kranj so cesto čistili tudi z lopatami, saj je pod Erjavcem kočjo ležal tako trd sneg, da ga ni bilo mogoče odstraniti s plugom. Tako bo prelaz, prek katerega grede izletniki potujejo radi za prvomajske praznike v cvetočo soško dolino, po letih že v maju prevozen. — B. B.

Jesenice — Jeseniško gledališče je letos imelo velik uspeh pri gledalcih z opereto Pri belem konjičku. Zato so se odpravili še za komedijo I. Kerra z naslovom Mary-Mary. Režiserja Stanka Geršak. — B. B.

Jesenice — Letos so narcise na Planini pod Golico praznovali jeseniške turistične delavce, saj so začele cveteti že v aprilu. Letošnji tradicionalni mesec narcis bo od 12. maja do 31. maja. Drugo nedeljo v maju bo spreved okrašenih kmečkih ansambli do Planine pod Golico začel vrsto prireditev v obdobju meseca narcis. Tudi letos bodo izvolili miss narcis. Danes, 26. maja pa bo množični izlet na Golico. Letos pričakujejo, da se bo izleta udeležilo okoli 10.000 ljudi. Zato so za izlet že pripravili pristna vina iz Bele krajine, na različnih postajah pekli jaginetino in odojke. — J. V.

Skupščina občine Škofja Loka

in družbenopolitične organizacije

- OBČINSKA KONFERENCA SZDL ŠK. LOKA
- KOMITE OBČINSKE KONFERENCE ZKS
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET
- OBČINSKI ODBOR ZZB NOV
- OBČINSKI KOMITE ZMS

Vsem delovnim ljudem čestita za praznik dela 1. maj

KOLEKTIV
TOVARNE
GUMIJEVIH
IZDELKOV
«SAVA»

čestita

vsem delovnim ljudem
in poslovnim
prijateljem
k prazniku dela

1. maj

Sedaj je čas za nakup ležalnih blazin!

V naši prodajalni
KRANJ, Majstrov trg vam nudijo
iz prve roke PO NAJNIZJIH CENAH
KVALITETNE LEŽALNE BLAZINE
V BOGATIH DEZENIH IN OBLIKAH.

ležalne blazine za šotor
potovalne in
sedežne blazinice
tlačilke

TER OSTALE GUMIJEVE IZDELKE.

KOLEKTIV ZAVAROVAL-
NICE SAVA, POSLOVNA
ENOTA KRANJ

čestita

VSEM DELOVNIM LJU-
DEM IN POSLOVNIM PRI-
JATELJEM ZA PRAZNIK
DELA

prvi maj

IN ŽELI, DA BI BILO V
PRIHODNJE ČIM MANJ
NESREČNIH POZAROV.

Krajevna skupnost Struževo

S skupnimi napori asfaltirali cesto

Minuli teden sta Komunalni servis Kranj in Cestno podjetje Kranj asfaltirala cesto skozi vas Struževo. Denar za ureditev tristo metrov dolgega cestišča so prispevali vaščani, krajevna skupnost, Veletrgovina Zivila Kranj in občinska skupščina.

O asfaltiranju ceste skozi Struževo so vaščani že nekajkrat razpravljali na sestankih družbenopolitičnih organizacij in na sestankih krajevne skupnosti. Cesta skozi Struževo je bila namreč ob slabem vremenu vedno zelo

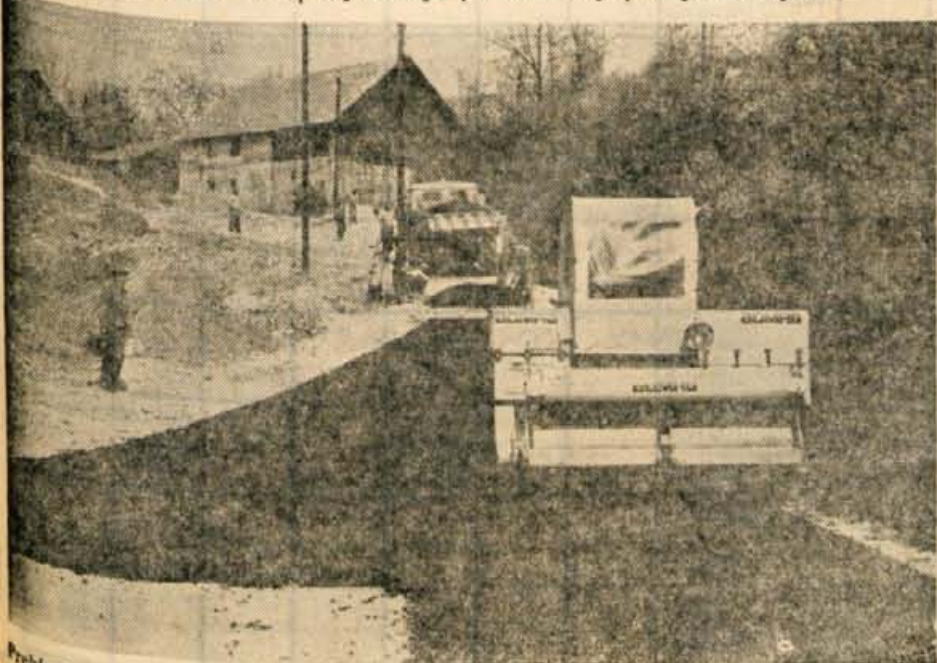
blatna, ob lepem vremenu pa so avtomobili dvigali cele oblake prahu. Prav zato se je odbor krajevne skupnosti trudil, da bi cesto asfaltirali. Lani je odboru uspelo, da se je sporazumel z nekaterimi podjetji in občinsko skupščino, da se asfaltira odsek od glavne ceste do nadvoza čez železniško progo. Novi odbor krajevne skupnosti pa si je letos zadal nalogo, da se asfaltira tudi preostali del ceste — skozi vas. Ker pa krajevna skupnost ni imela dovolj denarja (za asfaltiranje

tristo metrov dolgega cestišča so namreč potrebovali okrog tri milijone starih dinarjev), so vaščani februarja letos sklenili, da bodo tudi sami prispevali del sredstev za asfaltiranje. Odločili so se, da bo vsaka hiša v vasi prispevala del denarja. Ko so zbrali prispevke, so ugotovili, da so vaščani prispevali 850 tisoč starih dinarjev in da so bili le redki v vasi, ki niso dali denarja. Tako je s pomočjo nekaterih organizacij in podjetij ter občinske skupščine ta akcija krajevne skupnosti uspela.

Ko smo se pred kratkim pogovarjali z nekaterimi člani odbora krajevne skupnosti, so nas zaprosili, da naj zapišemo, da se odbor krajevne skupnosti zahvaljuje vsem vaščanom, Veletrgovini Zivila in občinski skupščini za pomoč pri asfaltiranju ceste. Prav tako pa se zahvaljujejo tudi podjetju Komunalni servis in Cestnemu podjetju v Kranju.

Povedali pa so nam tudi, da si bo odbor krajevne skupnosti prizadeval, da bi čimprej rešili problem preskrbe v vasi. Po dosedanjih pogovorih s predstavniki Veletrgovine Zivila kaže, da bodo v Struževem že prihodnje leto dobili novo samopostrežno trgovino. Pravijo, da bi bil v vasi rešen še en dokaj pereč problem.

A. Z.

Prebivalcem Struževa se je tako uresničila dolgoletna želja — Foto F. Perdan

Tovarna čipk vezenin in rokavic Bled

sprejme:

1. večje število vajencev za poklic — krojač ženske konfekcije
2. dva inštruktorja vajencev

POGOJI:

Pod 1. toč. Končana osemletna šola, ugodno zdravstveno stanje in starost do 17 let.

Pod 2. toč. Tehnična tekstilna šola, konfekcijska smer, visoko kvalificirana šivilja ali kvalificirana šivilja z nekaj prakse s priučevanjem vajencev.

Stanovanj ni na razpolago.

Prijave z ustrežno dokumentacijo naj kandidati pošljejo na gornji naslov. Rok za sprejemanje prijav je 15 dni po objavi oglasa.

Čenjeni potrošniki!
Nabavite si pravočasno

**VELENJSKI
LIGNIT**

Se priporoča
trgovsko podjetje **KURIVO Kranj**
tel. 21-192

Za reševalce nagradne križanke razpisuje uredništvo Glasa 10 nagrad, in sicer

- 1. nagrada 100 N din
- 2.— 3. nagrada po 50 N din
- 4.—10. nagrada po 30 N din

Rešitve pošljite v uredništvo Glasa, Kranj, Trg revolucije 1 do ponedeljka, 13. maja, in sicer vsako v svojem ovitku z oznako: NAGRADNA KRIZANKA. Izid žrebavna bomo objavili v sredo, 15. maja 1968. Želimo vam veliko uspeha pri reševanju.

UREDNIŠTVO

Iz radovljiške občine Priprave na teden RK

Občinski odbor RK Radovljica se s svojimi krajevnimi organizacijami že nekaj časa pripravljata na teden RK, ki bo letos od 5. do 11. maja.

Pred leti, ko so organizacije RK še prejemale mednarodno pomoč v hrani, obleki in obutvi, smo lahko pomagali socialno ogroženim prebivalcem. Odkar pa mednarodne pomoči ni več, socialno ogroženim prebivalcem ne moremo pomagati, če sami ne zberemo denarja, obutve in oblačila.

Ker ugotovljamo, da se pri nas nekaterim prebivalcem standard stalno zvišuje, drugi pa se komaj preživljajo iz meseca v mesec, je občinski odbor RK Radovljica na posvetovanju s krajevnimi odbori RK sprejel sklep, da bomo teden RK izkoristili za to, da bomo zbirali od prebivalcev prostovoljne prispevke, odvišna oblačila in obutve. To akcijo bomo izvedli takole:

Krajevni odbori RK bodo od 5. maja do 11. maja po terenu zbirali prostovoljne prispevke. Zbrana sredstva bomo porabili za to, da bodo v letnih počitnicah poslali socialno ogrožene otroke na letovanje na Debeli rtič, v mladinsko zdravilišče Glavnega odbora RKS. Po tednu RK, to je od 12. do 18. maja, pa bodo krajevni odbori RK Radovljica, Lesce, Bled in Boh. Bistrica zbirali odvišna oblačila. Ta oblačila pa ne bodo zbirale organizacije RK, ki so na vaseh, ker prebivalci na vaseh vsako oblačilo bolj temeljito obrabijo kot prebivalci v mestih. Tako je tudi z obutvijo.

Aktivisti RK se že več let pritožujejo, da pri takih akcijah pogosto naletijo na prebivalce — večinoma dobro si-

tuirane občane, ki se z različnimi neumestnimi izgovori hočejo izogniti temu, da bi prispevali kak dinar za organizacijo RK. Pogosto je videti tako, kot da aktivisti zbirajo denar zase, ne pa za to, da bi na tak ali drugačen način pomagali tistim, ki so pomoči potrebni. Vsak bi se moral zavedati tegele: če ni bil še nikoli potreben pomoči družbe, ni rečeno, da take pomoči ne bo nikoli potreboval.

Člani občinskega odbora RK Radovljica pa bodo v tednu RK zbirali podporné člane RK. Podporni člani so lahko posamezni prebivalci, podjetja in ustanove. Podporni član je lahko vsak, ki prispeva za organizacijo RK 10 N din. Podporni člani bodo dobili posebne izkaznice, ustanove in podjetja, pa tudi posamezniki, ki bi prispevali vsaj 100 N din, pa bodo dobili posebne plakete.

8. maj je posvečen mednarodni organizaciji RK. Ta dan moramo nekako počastiti. Ker pa je 8. maj sredi tedna, je občinski odbor RK Radovljica sklenil, da bo imel v počastitev tega dneva slavnostno razširjeno sejo 11. maja v Begunjah.

Pri vseh teh akcijah bo seveda pomagal tudi podmladek RK na osnovnih šolah. Podmladkarji RK na osnovnih šolah bodo v tednu RK dobivali razne poučne slikarice in podobno.

Takoj, ko bo končano delo v tednu RK, se bo pričel občinski odbor RK Radovljica pripravljati na slavnostno podelitev odlikovanj večkratnim krvođajalcem. Ta slavnostna podelitev bo 7. junija v festivalni dvorani na Bledu.

Občinski odbor RK Radovljica

Naročniki žrebajo naročnike

IZZREBANC IZ PREJSNIH STEVILK:

Filip Čadež, Franc Preželj, Franc Zupan, Franc Svirgelj, Alojz Razinger, Vinko Ušeničnik, Vinko Zuran, Jelka Dolenc, Albin Sodja, Ignac Štular, Stane Sivec, Janez Balanč, Marija Dolinšek, Marija Zibert, Jože Štular, Marija Jelenc, Miha Klopčič, Janko Derling, Zupnijski urad, Franc Znidar, Jože Benedičič, Karol Rotar, Bogomir Rihar, Marija Klanšček, Franc Čebulj.

Naročnica Anica Kurnik, Kurnikova pot 3, Tržič je izžrebala Jožefo Branc, Gozd Martuljk 40

Včeraj so naročniki našega časnika izžrebali naslednjih 5 naročnikov

Naslov naročnika, ki je žrebal

Kurnik Anica, Kurnikova pot 3, Tržič

Osterman Ivana, C. na Klanc 19, Kranj

Likozar Janez, Predoslje 48, Kranj

Paljevič Matija, Planina 2, Kranj

Sušnik Berta, Senčur 149

Naslov izžrebanega naročnika

Branc Jožefa, Gozd Martuljk 40

Giacomeli Miro, V. p. 6919/4, Niš

Jenko Mana, Hraše 49, Smlednik

Blažič Ivan, Polje 27, Vodice

Naglič Pavla, Stara vas 102, Žiri

Do 11. maja bomo izžrebali skupno 40 naročnikov in seveda v vsaki številki objavili njihova imena. 15. maja pa bomo naenkrat izžrebali še 40 naročnikov.

Izžrebanih bo torej 80 naročnikov.

Prav tako bomo 15. maja povedali, kakšno presenečenje čaka izžrebance.

Še imate čas, da se naročite na Glas in plačate vsaj polletno naročnino. Tudi vi ste lahko izžreban!

Predlog gorenjskih sindikatov

Medobčinski organ za promet in zveze

Pred kratkim je bilo v Kranju posvetovanje predstavnikov sindikalnih podružnic iz delovnih organizacij, ki se bavijo s prometom in zvezami. Takšne delovne organizacije so na Gorenjskem v treh občinah: na Jesenicah, v Kranju in Skofji Loki. Na tem posvetovanju so se pogovarjali o ustanovitvi medobčinskega odbora sindikata prometa in zvez za Gorenjsko.

Ker je na Gorenjskem 24 takšnih sindikalnih podru-

žnic, v katerih je okrog tri tisoč članov sindikata, so se republiški odbor sindikata delavcev prometa in zvez ter občinski sindikalni sveti na Gorenjskem odločili, da ustanovijo medobčinski odbor. Ta naj bi reševal predvsem probleme, ki se pojavljajo na področju prometa in zvez v teh delovnih organizacijah.

Na posvetu v Kranju so sklenili, da je treba čimprej ustanoviti iniciativni odbor, ki bo pripravil ustanovni ob-

čni zbor. Predlagali so, naj bi bili v iniciativnem odboru predstavniki vseh dejavnosti s prometa in zvez (železnice, PTT, cestno podjetje, letališče ter avtobusna in druga prevozna podjetja). Menili so, da bodo v njem predstavniki iz vseh občin razen Tržiča, kjer ni nobenega tovrstnega podjetja. Sklenili so tudi, da bodo posamezni člani odbora še naprej povezani z občinskimi sindikalnimi sveti v posameznih občinah. A. Z.

GLAS — glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva za Gorenjsko. Ustanovitelji: občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Skofja Loka in Tržič — Izdaja časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj. Za redakcijo odgovoren Albin Učakar

V nedeljo zjutraj ob 4.40 je za volanom osebnega avtomobila S-S 961 D zaspal Marjan Korič iz Zagreba. Voznik je peljal iz Kranja proti Laboram. V začetku Gašteljskega klanca je — ker je zaspal — zapeljal z desne strani na levo stran ceste, prebil ograjo in se prevrnil po nabrežju. Voznik ni bil ranjen.

Nesreče preteklega tedna

Prejšnji teden se je na gorenjskih cestah pripetilo trinajst prometnih nesreč, od tega je bilo sedem nesreč le z neznatno materialno škodo.

V petek, 26. aprila, popoldne je voznik tovornega av-

tomobila KR 128-59 Janez Meglič iz Tržiča na cesti drugega reda v Zg. Dupljah zaradi neprimerne hitrosti pri srečanju z drugim vozilom zapeljal s ceste na rob bankine in tu zadel Zdenko

Boncelj. Bonceljeva se je pri tem laže ranila, tovornjak pa se je prevrnil. Škoda je za okoli 3000 Ndin.

Istega dne je v križišču Ceste prvega maja in Smeledniške ceste v Kranju voznik osebnega avtomobila KR 150-96 Milan Zavrl trčil s kolesarjem Darkom Nadižarjem. Nesreča se je pripetila, ker kolesar ni upošteval prednosti osebnega avtomobila. Pri trčenju se je Nadižar Darko, star osem let, hudo ranil.

Na cesti Maršala Tita na Jesenicah je v soboto, 27. aprila, osebni avtomobil KR 58-30, voznik Marjan Višnar, zadel Angelo Kalamar, ki je na neoznačenem mestu prečkala cesto. Pri trčenju je bila Angela Kalamar hudo ranjena.

Istega dne sta ob deveti uri zvečer na cesti drugega reda v vasi Sv. Duh pri Skofji Loki trčila voznik motornega kolesa KR 57-351 Lovro Potočnik in pa osebni avtomobil KR 17-06, ki ga je vozil Franc Pevec. Nesreča se je pripetila, ko je motorist, ki je privozil s poljske poti, izsiljeval prednost pred osebnim avtomobilom. Hudo ranjenega motorista so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Na vozilih pa je za okoli 2500 Ndin škoda. L. M.

Z a h v a l a

Ob smrti mojega dragega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in svaka

Matije Rejca

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in ustanovam za izraze sožalja, vsem, ki so z nami sočustvovali, mu poklonili vence in cvetje ter ga tako v velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi dr. Rešku in dr. Podnarju ter g. župnikom iz Zeleznikov in Selc. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Marija, sinovi Tine, Stane, Jože, Tone, Filip in Miro z družinami, sinova Lojze in Rudi, hčerki Lojzka in Marija ter drugo sorodstvo

Cešnjica, dne 25. 4. 1968

Z a h v a l a

Ob prerani izgubi našega dragega moža, očeta, sina, brata, strica in svaka

Jožeta Jeraja

voj. vojnega invalida in borca NOV

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo org. ZB in ZVVI Primskovo za poslovilne besede ter zdravniškemu osebju bolnišnice Golnik. Vsem ki so nam kakorkoli pomagali v teh težkih dneh in mu poklonili cvetje, še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Amalija, hčerki: Jožica in Slavica, sin Boris ter drugo sorodstvo.

Kranj, 26. 4. 1968

Kino

Kranj CENTER

1. maja premiera amer. barv. CS western filma PROFESIONALCI ob 13. in 21. uri, amer. barv. VV spektakel DESET ZAPOVEDI, I. del ob 15., 17. in 19. uri

2. maja amer. barv. VV spektakel DESET ZAPOVEDI, I. del ob 15., 17. in 19. uri, švedski film — drama JAZ, ZENSKA ob 21. uri

3. maja amer. barv. CS western PROFESIONALCI ob 16. in 20. uri, amer. barv. VV spektakel DESET ZAPOVEDI, I. del ob 18. uri, premiera amer. barv. VV spektakel DESET ZAPOVEDI, II. del ob 22. uri

Kranj STORŽIČ

1. maja franc. ital. barv. CS pustolovski SEJKOV SIN ob 14. in 18. uri, jug. barv. CS film BOMBA ob 10.10 ob 16. in 20. uri

2. maja jug. barv. CS vojni film BOMBA ob 10.10 ob 14. in 18. uri, franc. ital. barv. CS — pustolovski film SEJKOV SIN ob 16. in 20. uri

SVOBODA

1. maja amer. barv. CS western PROFESIONALCI ob 17. in 19. uri

2. maja švedski film — drama JAZ, ZENSKA ob 17. in 19. uri

KRVAVEC

1. maja angl. barv. VV drama ZENA IZ SLAME ob 16. in 19. uri

2. maja amer. barv. pust. film TAJNI AGENT MATHELM ob 16. in 19. uri

Kamnik DOM

2. maja amer. barv. CS western film PROFESIONALCI ob 16., 18. in 20. uri

3. maja franc. ital. barv. CS pustolovski film SEJKOV SIN ob 18. in 20. uri

Kamnik DUPLICA

1. maja amer. barv. CS western film HOMBRE ob 16. in 20. uri

2. maja amer. barv. CS western film HOMBRE ob 16. in 20. uri

Skofja Loka SORA

1. maja amer. barvni film REVOLVERAS WACO ob 16. in 20. uri

2. maja ital. barv. CS film CEZAR PROTI PIRATOM ob 17. in 20. uri

3. maja ital. barv. CS film CEZAR PROTI PIRATOM ob 17. in 20. uri

Jesenice RADIO

1. maja amer. film MURDER TA

2. maja amer. film RAJ BOJNIK IZ BRIMSTONA

3. maja češki cinem. film KDO BO UBIL JESSI?

Jesenice PLAVZ

1. maja amer. film RAJ BOJNIK IZ BRIMSTONA

2. maja ital. barv. cinem. film 10.000 DOLARJEV ZA MASSACRO

3. maja ital. barv. cinem. film 10.000 DOLARJEV ZA MASSACRO

Dovje Mojstrana

2. maja ital. špan. cinem. film ZLATI BOJ

Kranjska gora

2. maja ameriški film MARIETA

ZAVOD INVALIDSKE DELAVNICE KRANJ

Komisija za delovno razmerje razglašala prosta delovna mesta za

4 krojače

POGOJI:

KVALIFICIRAN moški ali ženski krojač

Delovno razmerje je za nedoločen čas.

Osební dohodek po pravilniku o OD.

Stanovanje ni zagotovljeno.

Prijave sprejema komisija za delovno razmerje do 15. maja 1968.

Z a h v a l a

Ob boleči, nenadomestljivi in prerani izgubi našega sina, brata in strica

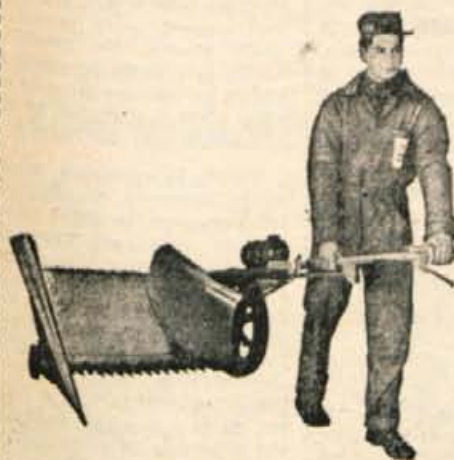
Marjana Škjanca

iz Seničnega

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki so nam ob teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni izreči dr. Bajžlju za nesebično pomoč ob njegovi bolezni, duhovščini, pevskemu zboru ter gasilskemu društvu Križe za odpete žalostinke in poslovilne besede ob odprtem grobu. Se enkrat iskrena hvala vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali.

Senično, 27. 4. 1968

Zalujoči: neutolažljiva mama ter sestra Tina z družino

Izredna prilika za kmetovalce

ALPINA ROČNE
MOTORNE
KOSILNICE

MOŽNOST NABAVE DODATNE OPREME ZA 2ETEV
PRODAJA ZA DINARJE:

Tehnični podatki tipa Export
Moč 4,5 KS — dvotaktni motor
poraba 0,8 kg na uro
PRESTAVE:
1. brzina 1,5 km na uro
2. brzina 3 km na uro
3. brzina 6 km na uro
dolžina noža 90 cm
teža 48 kg
učinek košnje do 4000 m² na uro

COSMOS

Ljubljana, Celovška 32, tel. 313-141, 313-770
Maribor, COSMOS, Grajska 7, tel. 22 654
Celje, AVTO CELJE, Ljubljanska 11, tel. 21 80
Koper, TRGO AVTO, JLA 25, tel. 21 620

Prodajam

Ugodno prodajam električni BOJLER 50-litrski, dva DIVANA, pečnice kamina 150 x 60 x 40 cm. Jesenovec, Partizanska 4, Sk. Loka 2261

Prodajam mizarški SKOBE. LJNI PORAVNALNI STROJ nemške izvedbe po ugodni ceni. Azman Karol, Kranj, C. JLA 20 2262

Ugodno prodajam kompletno SPALNICO — orehova korenina, odlična z vzmetnicami — najboljšemu ponudniku. Lep stoječ dvosedežni KAMIN ter originalni philips televizijski KABINET z radio UKW ter različno opremo (oreh) za dnevno sobo in samsko sobo (dve POSTELJI z vložki). Ogled, Grošelj, Valjavčeva 29, Kranj 2263

Prodajam SEME lucerne, silažni KOMBAJN in 500 kg KROMPIRJA igor za seme. Zupan Ivan, Trboje 70, Smelednik 2264

Prodajamo KURE nesnice in KURE za zakol. Naklo 12 2265

Prodajam tobi ŠTEDILNIK na drva. Zontar, Suha 68, Skofja Loka 2266

Prodajam HLADILNIK himo. Kokrica 93, Kranj 2267

Prodajam MREZO za vrtno ograjo. Ropret, Senčur 319 2268

Nov VARILNI APARAT 220/380 V, 60 — 240 A za elektrode 2—5 mm prodajam. Garancija eno leto. Stane Zorman, Gora 20, Komenda 2269

Prodajam ali zamenjam za MOPED motorno kolo PUCH 175 ccm v dobrem stanju. Može Zvonko, Triglavška 5, Bled 2270

Prodajam SLAMO in krmilno PESO. Naklo 101 2271

Prodajam dobro ohranjeno TELEVIZIJO stadion in novo POMIVALNO MIZO. Markelj, Kranj—Cirče 22 2271

Poceni prodajam KNJIŽNO OMARO. Ogled popoldan, Medetova 6, Kranj—Stražišče 2161

Prodajam KRAVO, 8 mesecev brejo. Kalan, Jama 28, Kranj 2272

Prodajam vprežno (nemško) KOSILNICO, vprežne KOMBINIRKE za seno, KRAVO s teletom ali brez (sivko). Mrak Ciril, Kokrica 2, Kranj 2273

Prodajam KRAVO bohinjko po teletu ali po izbiri, vprežni OBRACALNIK, in GRABLJE. Kranj-Kokrica 1 2274

Prodajam BIKCA, starega eno leto. Zupin Janez, Sidraž 5, Cerklje 2275

Kupim

Kupim 3 m³ prvovrstnega suhega borovega LESA, deb. 5 cm. PETERNELJ JOZE, mizarstvo, Skofja Loka 2281

Ostalo

Iščemo UPOKOJENKO za varstvo dojenčka v dopoldanskem času. Rebolj, St. Rozmana 3, Kranj 2276

MIZARSKEGA POMOČNIKA in VAJENCA za stavbena in pohištvena dela sprejemem takoj. Plača po dogovoru, stanovanje in hrana preskrbljeno. PETERNELJ JOZE, mizarstvo, Skofja Loka 2277

Preključujem nesrečne besede o Galjotu Cirilu in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Pipan Stefka, Prebačevo 4, Kranj 2278

Prireditve

GOSTILNA ZARJA Trboje želi vsem delovnim ljudem za 1. maj veselo praznovanje ter vas vabi na zabavo. Igral bo TRIO METODA, Vabljeni! 2279

Oglas
v Glasu -
zanesljiv
uspeh

KMETIJSKA ZADRUGA SK. LOKA

RAZPISUJE JAVNO DRAŽBO

za prodajo tovornega avtomobila TAM 2000, letnik 1965. Vozilo je v voznem stanju.

Javna dražba bo v ponedeljek, 6. 5. 1968 ob 8. uri na sedežu zadruge v Skofji Loki.

KMETIJSKA ZADRUGA SK. LOKA

PRODA

večje količine sena po naslednji ceni: balirano po 20.— S din in v

razsutem stanju po 15.— S din za kg. Interesenti za nakup sena naj se zglasijo na upravi zadruge v Skofji Loki.

Imate dober spomin? Ga želite preizkusiti? Zapomnite si:

Scotchgard (SKOČGARD) PRI

TEKSTILINDUS KRANJ

ZAKAJ? Ti prti so zaščiteni proti madežem. Polito vino, sadni sok, črnilo, kavo, olje, omake in sl. odstranimo s tkanine le s suho krpo ali pivnikom. Zato ne pozabite!

Scotchgard prti bodo v prodaji že v mesecu maju. Turistično-gostinska podjetja pa lahko te prte dobijo po 1. maju v našem podjetju.

Miloš Rutar ocenjuje letošnje smučarsko sezono na Gorenjskem Da bi bilo še več takšnih sezon

Smučarska sezona je zdaj za nami. Sezono 1967/68 lahko povsem upravičeno ocenimo kot doslej najuspešnejšo. Načrtno delo v zadnjih dveh letih in nekoliko večje razumevanje pristojnih organov za smučarski šport je dalo dobre rezultate. Ob koncu sezone smo pripravili za naše bralce pogovor s predsednikom tehnične komisije SSJ in sekretarjem SZS tov. Milošem Rutarjem.

● Kako v splošnem ocenjujete letošnje sezono?

»Mislim, da je bila po vojni to najuspešnejša sezona, saj nam je razen lepih mednarodnih uspehov uspelo tudi z nekaterimi posamezniki prodreti v sam vrh svetovne elite. Pri tem mislim na odlične uspehe skakalca Ludvika Zajca na letošnji olimpiadi v Grenoblu in na odlično uvrstitev na Holmenkolnu ter na uspeh Majde Ankele na olimpiadi in na še nekaterih drugih večjih mednarodnih tekmovanjih. Tudi kvaliteten vrh naših tekmovalcev se je v minulih sezonah razširil, čeprav je v primerjavi s smučarsko razvitimi deželami še v vseh treh disciplinah mnogo preozek.

Določen napredek smo dosegli tudi z organizacijo številnih mednarodnih tekmovanj na Gorenjskem. Posamezni organizacijski komiteji za te prireditve so se izkazali kot odlični organizatorji in zaslužijo vse priznanje za odlično izvedbo posameznih tekmovanj. Bohljci so odlično izvedli FIS tekmo-

vanje tekačev v januarju, organizacijski komitei na Bledu tekmovalce za pokal Kurikala in Berauer, organizacijski komitei Vitranc FIS tekmovalce v slalomu v Kranjski gori in organizacijski komitei Planica tekmovalce za pokal Kongsberg in memorial Janeza Polde. Za izvedbo teh tekmovanj smo dobili iz tujine številna priznanja. Prav zaradi tega trdim da smo sedaj organizacijsko že sposobni organizirati svetovno prvenstvo ali olimpiado v vseh treh disciplinah, če bi imeli boljše pogoje, tu predvsem mislim na več urejenih gostinskih objektov v naših smučarskih središčih in na nekatere proge za alpske discipline. Omeniti pa moram ob tej priliki, da se na avstrijskem Koroškem in v Juljski Krajini Avstriji oziroma Italijani že zelo resno potegujejo, da bi skupno z nami v bodočnosti prevzeli organizacijo olimpijskih iger. V Trbižu naj bi tekmovali v solo tekih in klasični kombinaciji, na Koroškem v alpskih disciplinah in v Planici v skokih.

● Kakšna je vaša ocena o delu glavnih gorenjskih smučarskih klubov v minuli sezoni?

»Po združitvi več klubov jeseniške občine v enotno smučarsko društvo predstavlja SD Jesenice danes najmočnejši klub v državi. Ta oblika ima določene prednosti, ki se kažejo predvsem v večji in lažji skrbi za kvaliteten napredek najboljših, medtem ko žal dejavnost v njihovih »podružnicah« nekoč pada, predvsem je to opaziti v manjšem številu tekmovalcev. Sicer pa je UO SD Jesenice zelo aktiven, vendar bo moral v prihodnje skrbeti oziroma poživiti dejavnost predvsem v Ratečah, Kranjski gori, Koroški Bell in še nekaterih drugih krajih. Skoraj ne morem razumeti, da v Ratečah, ki imajo najboljše možnosti za razvoj skakalnega športa, praktično razen Pagona ni niti enega skakalca.

Po kvaliteti na drugem mestu je kranjski Triglav predvsem po zaslugi odličnih in številnih skakalcev in tekačev. Alpske discipline pa so precej nazadovale, čeprav so deino temu vzrok tega nekoliko težji pogoji za vadbo. Zelo prizadeti so skakalci, čeprav delajo med vsemi klubi v Sloveniji v najtežjih razmerah. Mislim, da bi morala občinska zveza za telesno kulturo Kranj glede na to, da je smučarski šport prioritetan, izboljšati njihove pogoje za vadbo. Manjša skakalnica iz umetne mase in končno tudi 70-meterska skakalnica bi vsakakor izboljšala kranjski skakalni šport. Tak objekt bi bil za Kranj nedvomno zelo potreben.

Tržič je bil in je še vedno center, od koder je izšlo največ kvalitetnih alpskih tekmovalcev. Opaziti pa je, da je menjava generacij pred leti napravila precejšnjo praznino v številu kvalitetnih tekmovalcev. Predvsem po zaslugi odlično organizirane alpske šole na Zelenici pa raste že nov rov alpskih vozačev, ki igrajo vidno vlogo v plinirski pa tudi že v mladinski republiški konkurenci.

SD Radovljica je dobro organizirano društvo. Več so dosegli v alpskih disciplinah, precej manj pa v tekih in skokih.

TVD Gorje je odlična rezerva mladih tekačev, vendar se vrsta obetajočih tekmovalcev, ko preidejo med člane, hitro zgubi, ker večina po odsluženju vojaškega roka opusti aktivno nastopanje. Več pozornosti pa bi lahko v Gorjah posvetili tudi klasični kombinaciji, za katero imajo vse možnosti.

SK Transturiat iz Škofje Loke je znan predvsem po agilnosti v alpskih disciplinah in se je letos predvsem

uvečjal zaradi odlične izvedbe tekmovanja Po stezah partizanske Jelovice. Več pozornosti pa bi lahko posvetili tudi klasičnim disciplinam, čeprav ne gre prezreti, da so bili letos spet nekoliko bolj aktivni skakalci.

Se in še bi lahko ocenjevali društva in klube na Gorenjskem. Tudi v manjših krajih so bili letos aktivni in povsem lahko pohvalimo še smučarje na Jezerskem, v Selcih, Poljanah... »

● Kaj bi bilo potrebno napraviti še za večji kvaliteten napredek smučarskega športa na Gorenjskem?

»Gorenjska ima veliko odličnih smučarjev, ki so prenehali aktivno nastopati. Zal pa moramo ugotoviti, da se bolj redki po končani tekmovalni karieri vključijo v vrste vzgojiteljev novih tekmovalcev. Mislim, da bi bila njihova moralna dolžnost, da bi bolj aktivno delali bodisi kot trenerji ali organizatorji, saj je družba precej pripomogla, da so posamezniki dosegli kvalitete dosežke. Skratka, premalo jih sedaj vidimo med našo mladino. Letošnja veteranska tekma je imela glavni namen, da bi pritegnili vse bivše reprezentante v delo z mladino in skoraj ne morem razumeti, da nekdanji odlični Slavica Zupančič že šest let ni stopila na smuč. Posamez-

ni klubi bi morali vsekakor pritegniti v svoje vrste »odslužene« tekmovalce, saj bodo le-ti najboljše znali prenašati svoje znanje na mladino. Kadra ja v naših smučarskih klubih še odločno premalo in vsak bivši tekmovalce bi bil nedvomno zelo dobrodošel.

Veliko je vprašanje plačevanja dopustov za državna reprezentante za čas treningov in nastopov. Prav za zgled bi vsa Gorenjska podjetja in ustanove lahko vzela jeseniško železarno, ki že vrsto let omogoča svojim delavcem vadbo in nastope s tem, da jim odobri izredni plačani dopust in zato ni čudno, da je bilo v naši olimpijski vrsti kar 23 tekmovalcev smučarjev in hokejistov, ki so zastopali našo državo na letošnjih olimpijskih igranjih. V Kranju sta sicer določeno razumevanje pokazala Tekstilindus in Avtopromet. Več razumevanja za razvoj smučarskega športa pa bodo morale pokazati posamezne občinske zveze, saj bi moral biti po vseh občinah na Gorenjskem smučarski šport št. 1, tudi glede materialne podpore. Potrebno pa bo v prihodnje še več razumevanja gostinskih podjetij, ki žal pa nas še vedno ne razumejo kakšne koristi jim lahko prinese smučarski šport.

J. Javornik

Maj — najbolj razgiban

Maj je že po tradiciji glede športnih prireditev najbolj pester mesec v letu. Poleg rednih nedeljskih ligaških tekmovanj pa je na sporedu še vrsta drugih, med katerimi moramo predvsem omeniti pohod »PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE 68«. Ta vsakoletni pohod dobiva iz leta v leto poleg manifestativnega vedno bolj tudi športno-rekreativni značaj. Bolj ko napredujemo v standardu, v tehnicaciji in mehanicaciji življenja, bolj zaradi vse manjše potrebe po gibanju nehoti slabimo svoje fizične sposobnosti in ogrožamo zdravje. Zato postaja prav takšna oblika oživljanja tradicij NOV kot je množičen pohod Po poteh tovarštva in spominov vedno bolj ustrezna in vedno bolj pomembna. S tem, da se pohoda udeležimo, bomo v smislu manifestiranja svojo dolžnost opravili v celoti, zlasti še, če se bomo pri tem vedli dostojno in disciplinirano. Še dobrih deset dni je do tega velikega pohoda, ki bo na sporedu 11. in 12. maja v Ljubljani.

V maju pa bo na vrsti tudi cela koplca raznih šolskih prvenstev in nastopov, kjer hoče mladina ob koncu šolskega leta pokazati znanje tudi iz telesne vzgoje, ki si ga je pridobila čez leto.

Pa tudi v delovnih kolektivih v maju močnejše zaživi športno-rekreativna dejavnost in je na sporedu vrsta raznih prijateljskih srečanj med delovnimi kolektivi.

Letošnji maj pa bo Kranj počivil tradicionalni festival Bratstva in enotnosti, na katerem bo od 29. maja do 3. junija nastopalo v raznih športnih disciplinah nad 600 udeležencev mladincev in mladink iz glavnih industrijskih središč posameznih republik.

Skratka, obeta se nam v cvetočem in prebujajočem se maju tudi na naših igriščih in tekmovališčih razgibana dejavnost, kot jo redko kdaj vidimo med letom. Praktično ne bo dneva, ko ne bi bilo na Gorenjskem v tem mesecu kakšne prireditve ali nastopa. To pa mesec maj tudi zasluži, saj bomo praznovali v tem mesecu tudi dan mladosti — praznik naše mladine.

J. Javornik.

**Lesno
industrijsko
podjetje
BLED**

S SVOJIMI OBRATI BOH. Bistrica, BLED
nudi svoje preizkušene

- žagan les iglavcev
- žagan les listavcev
- ladijski pod
- stropne in stenske obloge
- vrata vseh vrst
- vezane opažne plošče
- sredice za panel plošče

MOJSTRANA in PODNART
in renomirane proizvode

- lesno moko
- lesno embalažo vseh vrst
- opremo avtomatskih kegljišč
- vse vrste transportnih naprav, čelilnike in gradbiščne omarice